

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SONDAGEN DEN 14 AUGUSTI 1921.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.ANDRE REDAKTÖR:
EBBA THEORIN.

IDYLL PÅ BADSTRANDEN.

Ett vackert och konstnärligt amatörfotografi från en skånsk flygsandsstrand: den lilla fyraåringen ligger där i sanden som huggen i marmor. Modern-amatörfotografen är författarinnan fru Maj Hirdman.

TILL ETT SOLSKENSBARN.

Tre visor av E. N. SÖDERBERG.

I.

Gyllenlock och ögontröst,
barn av ljus och skimmer,
vid din blick och vid din röst
vårens eko i mitt bröst
ännu jag förnimmer.

Solskensöga, rosenhy,
inför dig all världen
tycks förvandlad. Ung och ny
ler den som när arla sky
strålar över fjärden.

Och en visa, som jag känt
länge halförklungen,
vill från hjärtats instrument,
där en tystnad sträng den spänt,
åter varda sjungen.

R Ö S T A R N I S O M E R M A N ?

INOM KORT SKOLA VI NU HA DE val till riksdagen, i vilka kvinnorna för första gången skola deltaga. Hur skola de många kvinnorösterna komma att verka? Den sorgsne konservativa skakar på huvudet: Nu blir det socialism. Den bittra socialdemokraten rasar: Nu få vi reaktion. Men den glade gemytliga ler i skägget: Kvinnorna komma helt enkelt att rösta som sina män.

Iduns redaktion har rent ut frågat några kvinnor, vilkas män höra till skilda partiläger: Kommer ni att rösta som er man? Frågan har ju ett allmänare intresse än det om hr Bratt skulle få fru Bratts röst (vilket han alldeles säkert får) och hr Fredrik Ström fru Ströms (vilket inte är så säkert, hon har nämligen mycket självständiga åsikter, säger maken). Den skulle också kunna formuleras så: Äro kvinnorna ännu i allmänhet mäktiga av en fullt självständig politisk hållning eller skola de låta sina politiska åsikter bestämmas av sina rent personliga förhållanden, m. a. o. skola de rösta som sina män (och om de inte ha någon man, som sina fäder, bröder eller dem de skulle vilja ha till män).

Nu är det ju oftast så, att man och hustru ha samma politiska åsikter — vilket ingalunda behöver bero bara på att hustrun rättar sig efter mannen. — Det finns emellertid slående exempel på att ett äktenskap kan vara mycket lyckligt, även om makarna ha alldeles olika politiska åsikter. Ett av de exemplen är Kata Dahlströms äktenskap. Hennes man, ingenjör Dahlström, var rabiat högerman, och hon själv — nå, det veta vi alla. Men den enda gång, det blev litet mulet mellan dem, var när hon år 1902 höll brandtal utanför Folkets hus och blev häktad. — En högre ämbetsman i Stockholm av en bekant juristfamilj är konservativ, medan hans fru är aktiv liberal. Men den enda gång där blev litet kyligt, var under bondetåget. Exemplet kunde mångfaldigas.

Vi medge emellertid, att den fråga, som läses här ovan, är litet vansklighatt ställa, särskilt om det är till vederbörande äkta män själva. En mycket bekant doktor svarar på sin hustrus vägnar: "Hon röstar väl så som jag ber henne. Stockholmssystemet — nej, om det har jag aldrig talt med henne". En känd yngre professor, som är socialdemokrat och bekänner sig alltmer närma sig kommu-

nismen, är en smula bekymrad: "När jag talar med min hustru om socialdemokrati, tror hon den innebär, att tvätterskan skall komma och ta hennes nya sidenblus. Kvinnorna ha för sig, att det att alla skola vara lika betyder att alla skola vara lika klädda, och den tanken förfärr dem. När min fru dammar i min bokhylla, passar hon alltid på att skjuta undan Marx — det är hennes form av propaganda."

Här nedan låta vi nu fruarna själva svara — d. v. s. de få vi kunnat nå under dessa sommarnöjes- och semesterdagar.

Fruherrinnan Annie Åkerhielm

påminner med följande ord om att det finns ett "naturligt urval" också efter åsikterna:

Ja, naturligtvis röstar jag med min man. Vi tillhöra nämligen båda högern. Med en vänsterman, resp. vänsterkvinna, hade det inte fallit någon av oss in att gifta oss.

Fru Elin Wägner

erinrar om en bestämd väg för kvinnlig "självhävdelse". Hon skriver:

Idun är tydligen ute på spår efter familjetragedier? Tyvärr kan jag för min ringa del icke bestå någon.

Därför följer icke att jag lovar att rösta alldeles som min man. Vi tillhöra visserligen samma parti som vi alltid gjort. Men den möjligheten att spela ut en okuvlig individualitet, som ges inom samma partibetecknings ram, den kommer jag hänsynslöst att begagna mig av. Men det kommer icke min man att fästa sig vid.

Ty även om jag skulle nedlägga hela mitt säregna väsen i en spränglista, så skulle hans lista ändå få hela nyttan därav.

Fru Anna Branting, som varit i Genève, är diplomatisk. — Jag är bortrest vid den tiden, säger hon, så jag kan inte rösta alls. Och hur jag skulle ha röstat — nej se det säger jag då inte..

Fru Vera von Kramer

röjer också en viss diplomatisk självständighet:

Röstar ni som er man? frågar Idun. Jag kan bara svara: Ja — om han har samma åsikt som jag.

Fru Ellen Guinchard,

gift med d:r Guinchard, ger vad som nog är lösenordet för många kvinnor. Hon säger kort och gott:

I politiken — tror jag på min man.

Fru Signe Vessman

ger ett svar, som, från det motsatta lägret, bildar en fullkomlig motsvarighet till friherrinnan Åkerhielms. Fru Vessman var själv av socialdemokratiska kvinnor föreslagen som riksdagsmannakandidat, men avsåde sig kandidaturen. Hon säger:

Ja, jag röstar som min man. Ty naturligtvis valde jag en man, vars åsikter i avgörande frågor — även politiska — voro befryndade med mina.

Fru Agda Östlund

har likaså nämnts bland de socialdemokratiska riksdagsmannakandidaterna. Hon svarar:

Min man och jag tillhöra samma parti. Därför kommer jag väl också att rösta, inte med honom, så vill jag icke ha det uttryckt, — men naturligtvis komma vi att rösta lika.

Det finns väl en hel del kvinnor, som rösta som sina män kanske därför att de inte ha haft tillfälle att bilda sig en egen politisk åskådning. Men alla de kvinnor, som blivit skolade i arbete inom organisationer ha säkert också en fullt självständig politisk ståndpunkt — och stundom en annan än mannens.

Fru Astrid Billström,

född Brate och gift med d:r Jakob Billström, svarar med följande ord, i vilka säkert många kvinnor skola instämma:

Visst röstar jag som min man. Inte för att jag tycker, att man och hustru ovillkorligen måste rösta lika, utan orsaken därtill ligger djupare. Jag tror, att i varje verkligt lyckligt och harmoniskt äktenskap — åtminstone där ålderskillnaden mellan makarna ej är alltför stor — förefinnes en sådan överensstämmelse i tankar och åskådning, att överensstämmelsen vid röstandet blott är ett utslag av den samklang för övrigt, som gör samlivet lyckligt. Det är grunden till att jag röstar som min man.

TILL ETT SOLSKENSBARN. (Forts. fr. föreg. sida.)

II.

Färg av vårsky och viol
vänt ditt öga målar,
och som morgondagg i sol
blickens klarhet strålar.

Med allt ljust och blidt du bär
ljuvt ett syskontycke,
och omkring ditt äne är
fäst ett kostbart smycke,

ty din ungdomsglans, som ler
utan fläck och tadel,
åt ditt hela väsen ger
omedveten adel.

Rena blick och rena håg,
allt vad morgondrömmen
i sin fjärrsyn fagrast såg
trofast än I gömmen.

Länge dröje än din vår!
Sent för dig, du unga,
varde vägen, som du går,
skymd av skyar tunga!

III.

Sommarmorgon oändligt blå
ler i förklarad glans
över blommor, som friska stå

vid din kärliga ans.

Vänast bland blommor själv du är:
ditt jungfruliga väsen bär
solskensglittret i daggens bad,
skärhetsskimret hos unga blad.

När jag går min dalande stig
ned mot skymning och höst,
söker jag, blonda barn, hos dig
ljusets och vårens tröst.

I mitt innersta dröj och väx,
sommarminne och solreflex
från en blommande örtagård,
som av dig fick sin ömma vård!

Förnämsta iäroanstalt för kvinnligt handarbete.

Undervisning i: Klädsöm, Fransk llnnesöm, Barnkläder, Konstbroderi m. m. Beställningsavd. för klädningar och lingerie. Anmälningar dagligen 10—5. Prospekt på begäran. 6 frielever.

S:ta Birgittaskolan

Allm. tel. 51 90. — Grundad 1910 — Riks tel. 141 08.
Regeringsgatan 19—21, Stockholm

Textilavdelningen.

Upprättad och påb. arbeten. Gardiner, Kuddar, Dukar, Spetsar och Linnebatist, Monteringar av arbeten. Stort urval av äkta spetsar även antika.
EMMY KYLANDER.

HOS EN MODERN UNDERGÖRARE

EN NORSK NATURLÄKARE, SOM KAN VÄNTAS TILL STOCKHOLM. — AV ALBERT HENNING.

MAN BEHÖVER EJ HA VISTATS länge i Norge, förrän uppmärksamheten skall ha fästs på ett namn, som med aktning och beundran nämnes av personer av de mest skilda kategorier. För många är det ingalunda nytt, ty artiklar i pressen ha redan, och detta ej bara i de skandinaviska länderna, fäst uppmärksamheten på den egendomliga man, vars namn är Marcello Haugen.

Vad titel man skall foga till detta namn beror på envars uppfattning av den verksamhet, denna person utövar. Oavsett den mening, man gör sig om den väg, varpå han når sina resultat, torde alla kunna enas i att kalla honom en helbregdagörare. Som sådan framstår han för det övervägande flertalet av alla dem, som vädjat till hans hjälp. Det berättas de otroligaste historier om hans förmåga att hjälpa. I sina mest extrema former tala dessa berättelser om lama, som återfått sina lemmars bruk, om blinda, som återfått sina ögons. Må man än delvis skriva dessa extatiska berättelser på den sällsamma historiens benägenhet att laviniskt växa under sin gång, kvar står likväl en skörd av fakta, inför vilken man stannar med undran och intresse.

Sommartiden utövar Marcello Haugen sin praktik i en stuga nedanför Mesnafallen vid Lillehammer, vintertiden är den förlagd till hans villa i Ullevaal Haveby strax utanför Kristiania. Men att få företräde inför den eftersökte mannen är ingen lätt sak. Av allt, man hört talas om beträffande svårigheter att komma till tals med en eftersökt man av hans kategori, kan näppeligen något uthärda en jämförelse med den verklighet, som den audienssökande stiftar bekantskap med under sina försök att få träffa Marcello Haugen. Den dag, undertecknad sent omsider lyckades bli insläppt i den envist tillbommade villan, funnos där, tidigt på morgonen, tjugotvå väntande, av vilka ett flertal där tillbragt natten för att desto säkrare få företräde. Nästan alla kunde omtala, att de tillbragt veckor i tålmodsprövande väntan.

Marcello Haugen är en man på bortåt 40 år, norsk till börden men på fädernet härstammande från Italien. Till sitt yttre är han av knapp medellängd och något fyllig. Det kolsvarta håret förräder hans sydländska härstamning, ansiktet är blekt, med mjuka konturer, ögonen mörkbruna, med tunga ögonlock men med en påfallande skärpa i iakttagelsen. De äro, som ofta hos människor, ganska olika, det vänstra mindre och mera meditativt beslöjat än det högra. Huvudet, och framför allt pannan röja en harmoni och klarhet, som ge ansiktets bild ett omisskänneligt drag av tänkare. Hela personligheten utstrålar en godhet och ett lugn, som yttermera understrykes av den lågmälda, behagliga stämman.

Först som mogen man, som en redan utpräglad personlighet började Marcello Haugen systematiskt ägna sig åt studier och tänkande. Han har sedermera i skilda perioder uppehållit sig i Tyskland och Italien och härunder vidgat sina insikter på de mest skilda vetandets områden. Han är filosof och språkman, läkare och astronom, allt på en gång och på ett sällsamt syntetiskt sätt, som är och förblir hans hemlighet, och vari man gärna vill se den mot verkligheten vända sidan av hans i det omedvetnas djup gåtfullt orienterade intelligens. Marcello Haugen synes nämligen, som hans moder framhävde, ej vara lik andra

Marcello Haugen, en av Norges mest eftersökta män just nu.

människor. "Han är mer än vi andra", yttrade hon, och den, som stått öga mot öga med den egendomliga mannen, har förvisso ett stycke längre väg än andra till den upphöjda piedestal av skepticism, som alltid gör sig så bra som sockel för en man av presumtivt skarpsinne och vett.

Vari bestå då dessa Marcello Haugens sällsamma egenskaper? Att klargöra detta är mera än vanskligt om ens möjligt. Haugens egna uttalanden ge en mycket dålig ledning. De nämna resultaten, men lämna vägen, som för fram till dem, i ogenomträngligt mörker. Söker han någon gång belysa den, sker det med uttryck, som lämna rum för de mest flytande föreställningar. Denna bristande klarhet är en nödvändig följd av språkets oförmåga att uttrycka för det intellektuella tänkandet ogripbara andliga skeenden, varom det här är fråga. Vill man för sig själv söka lägga samman och tolka Haugens sporadiska uttalanden, tvingas man söka sin tillflykt till grova och i många avseenden vilseledande liknelser.

En förfinad psykisk daning, som möjliggör en självsverksamhet av telepatisk och klärvoajant natur, är visserligen i och för sig gåtfull nog, men ingalunda av mirakulös säregenhet. En dylik person är ännu endast en oredigt stammande Pythia. (Som en person i denna kasus betecknade Haugen den mångomtalade norske fiskaren Johansen). Den inre verklighet, som vill i dagen, förvarskas och fördunklas av den intelligens, varigenom den nödgas passera. Det fordras ännu en akt — den uttolkningsverksamhet, som i Delfi ålåg prästerna — för att bringa dessa förvirrade ut-sagor i harmoni med den jordiska verkligheten. Denna förmåga att intellektuellt tillgodogöra sig det undermedvetnas utsago torde vara den egenskap, som ger Marcello Haugen hans särställning inom den egendomligt begåvade kategori av människor han tillhör. Att närmare karaktärisera denna förmåga torde dock, som antyddes, ligga utom möjlighetens gräns för ett tänkande efter gängse naturvetenskapliga linjer.

Därför blir nödvändigtvis även det hemlighetsfulla sätt, varpå Haugen säger sig bota sjukdomarna, en sluten bok för detta samma tänkande. Så mycket kan dock sägas, att det framför allt är genom körtelsystemet, som den norske naturläkaren inverkar på kroppen. Körtlarna fordra värme, och sådan tillför han dem på psykisk väg. Visserligen föreskriver

han även mestadels medikamenter, örter, som han själv tillhandahåller, men han gjorde ingen hemlighet av, att det är hans personliga psykiska ingripande i varje särskilt fall, som avägarbringar tillfrisknandet.

Likväl, yttrade han, vill jag ej påstå, att jag någonsin botat en människa. Botemedlet äga människorna själva inom sig. Jag bara hjälper dem att använda det.

Det sätt, varpå Haugen träder i kontakt med de sjuka, är strängt individuellt. I stort sett uppdelar han dem i tre grupper: materialister, intellektuella och spiritualister.

Diagnosen är ett ögonblicks verk. I samma ögonblick, patienten träder in i den lilla kammaren, som tjänstgör som mottagningsrum, förvärvar sig Haugen, som mottager honom, dold bak dörren, som han själv öppnat, en grundläggande uppfattning om den hjälpsökandes andliga och kroppsliga konstitution. Rummet ligger i dunkel, ty gardinen är till hälften neddragen. Genom att föra sina händer längs sidan av patienten eller på ett annat lika enkelt sätt fullkomnar Haugen sin kännedom om denne, vilken kännedom hittills kanske mest byggde på hans utomordentliga människokunskap och iakttagelseförmåga. I detta ögonblick utslätar han sitt eget jag, går så att säga in i patienten och känner i samma stund allt om denne, hans kropps historia, kapaciteten av hans intelligens, de tankar han tänker. Han har så att säga denne person i blickpunkten för sitt andliga seende. Men samtidigt befinner sig i synfältets periferi alla de, som vänta utanför. Genom en viljeakt kan han rycka den han önskar in i blickfältet.

Vill Haugen åskådliggöra för sig en fjärranvarande person, säger han sig uppnå detta genom en besläktad process av självutslätande natur, en process, vari han urskiljer fyra moment. Bilden står då lika levande för honom, som såge han den med sina kroppsliga ögon, eller rättare ännu mer levande, ty han åskådade den som en på en gång psykisk och fysisk enhet, ser alltså även ifråvarande persons tankar och känslor. Tidens och rummets egenskap att vara endast former för vårt tänkande är för Haugen en ofta prövad erfarenhets-sats.

I sagda process vill man gärna igenkänna det ej minst genom buddhismen bekanta meditativa försänkandet. Ja, själva de uttryck, varmed Haugen benämnde de fyra momenten i detta försjunkande, återfinnas fullt likbetydande i de fyra stadier, varom såväl buddhistiska som västerländska mystici tala, nämligen: betraktelse, samling, enhet och extas. Man känner sig benägen att i denna Haugens självsverksamhet se ett mot en mera praktisk verklighet riktat uttryck för den "unio mystica" den inre enhet, varom de religiösa urkunderna tala.

På en fråga, om han ansåg dessa sina egenskaper vara ett föregripande av en förmåga, som med tiden skule bliva envars egendom, svarade Haugen ett obetingat ja.

Samtalet gled så småningom över till mera praktiska spörsmål. Homeopatien och dess irisdiagnostiska metod kom på tal. Haugen nämnde homeopatien med välvilja. Men den räckte enligt hans utsago endast till en del. "Den räcker så långt det fysiska når. Men ej längre."

Härpå föll talet på de många kvasiveten-skaper, som under namn av frenologi, astro-

EKSTRÖMS VANILINSOCKER

logi, kiromanti etc. alltid samlat skaror av troende. Dessa s. k. vetenskaper fotade alla, menade Haugen, på en begränsad sanning, på vissa fakta, som gälla för stora grupper och fördenskull också kunde träffa rätt i det enskilda fallet. Vad särskilt frenologien angår, ansåg han, att den gällde endast för den begränsade tiden före personlighetens utveckling.

— Och spiritismen, vad är Er mening om denna?

— Spiritismen som lära är en stor villfarelse. Man förmenar sig umgås med andar. Detta är misstag. Det är ingalunda med andar, man kommer i beröring, endast med ett substrat av det jordiska, av de böjelser och begär, som i särskild grad bunda anden vid det jordiska och fördenskull också stannat kvar på det jordiska planet.

— Vilken riktning inom det moderna tänkandet anser Ni äga det djupaste andliga innehållet?

— Detta är att finna hos de moderna antroposoferna.

— Ni tänker på Rudolf Steiner?

— Ja. Enligt min uppfattning är denne man den största människa som nu lever. På det mottagande, hans lära om den sociala tregningen erhåller i Tyskland, är det ytterst beroende, om germanerna skola duka under för asiaterna. Tillbakavisas denna lära, skall det ej dröja länge, förrän japanerna stå i Amerika — och då är det också ute med England.

*

Så talade Marcello Haugen, och för den, som ej i likhet med honom finner tillvaron klar och överskådlig, "bara logik", kan hans tal synas fantastiskt nog.

Kritik och skepsis äro på sin plats, när det gäller handlingar och förkunnelser av den art som de Marcello Haugen presterar, men det vill synas, som äga denna kritik och denna skepsis endast en punkt att rikta sig mot, nämligen förklaringen av fenomenen. Som fakta nödgas man nämligen erkänna, dels att i ett övervägande antal fall helbregdagörelse kommer till stånd, och dels att denne märklige man äger förmågan att "se i det fördolda". Antagandet av hypnos och "tro" i förstnämnda fall är en visserligen mycket behändig utväg, men härmed har man ingalunda åvägabragt någon förklaring, endast skjutit frågan yttermera tillbaka. Ty på vilket hemlighetsfullt sätt ingriper hypnosen eller tron i det fysiska sammanhanget? Ej heller upplöser man faktum nummer två genom teorien om tankeläsning. Den räcker i vissa fall, men ej i alla.

I sitt bryderi har man kallat Haugen en förståndsfrövärdare och väl härmed ej kunnat mena annat än att han tvingat förståndet att verka enligt andra lagar än dess egna. Det torde dock vara oriktigt att tillvita Haugen ett dylikt intellektuellt taskspeleri. Logiken behärskar hans tänkande i kanske högre grad än de flestas, men han rör sig i detta tänkande med värden, som ej äga vetenskapens sanktion.

Vetenskapens teorier äro dock inga en gång för alla fastslagna "sanningar" — detta är en sanning, som ej blir mindre därav, att den upprepats till leda. Uppleva vi ej i innevarande tid en värdenas omvärdering, som löper ut i oanade perspektiv. Som ett i detta sammanhang lärorikt exempel må nämnas de fullständigt revolutionerande rön, som vid behandlingen av hjärnskadade soldater gjorts inom psykofysiologien av franska vetenskapsmän. Den grundläggande lokaliseringsteorien, varmed man ju menar, att olika hjärn-

centra utföra ett till vissa bestämda funktioner knutet arbete, har genom sagda rön erhållit en betänklig stöt och i samma mån rubbas den psykofysiska parallellismens teori, varmed, som bekant, förstas antagandet, att själslivet och hjärnrörelserna endast äro olika sidor av samma verklighet. Härmed är emellertid den materialistiska själsuppfattningen undergrävd, och fältet öppnar sig för ett helt annorlunda orienterat spiritualistiskt tänkande.

Den som känner en disposition att framgå på de mera intuitiva banorna av ett dylikt tänkande, skall måhända ej kallt förneka de verkligheter, som synas tråda i dagen i förmögenheter av den art, som göra sig gällande i Marcello Haugens läkaregärning. För alla andra skola yttringarna av dessa förmögenheter tjänstvilligt framställa sig som antingen mirakel eller på psykologisk bas fotad humbug.

Ingen, som haft den i bästa mening intressanta upplevelsen att personligen åhöra Marcello Haugen, och som av honom mottagit intrycket av en samlad, nobel personlighet, skall dock känna sig benägen att etikettera denne man som en humbugsmakare. Själva den norska läkarkåren, ehuru teoretiskt avvisande, har i praktiken ådagalagt en mindre vanlig fördragsamhet med denne sin namnkunnige konkurrent. Haugen själv betecknade dess hållning som "svaert overbaerende".

I detta sammanhang uttalade Haugen sin önskan att någon tid praktisera i Sverige. I så fall i Stockholm. "Om man ej kastar ut mig", tillfogade han med aningen av ett leende.

Man vill å svenska läkares och svenska vetenskapsmäns vägnar hoppas, att den uppmärksamhet de i händelse av en dylik praktik komma att ägna Marcello Haugen, helt må dikteras av fördomsfri strävan att söka komma till största möjliga klarhet med den märklige norrmannens mirakulösa egenskaper.

*

Svensk läkarvetenskap om Marcello Haugen.

"En väg av mystik drar f. n. genom världen".

Den egendomlige norrmannen behöver tydligen inte vara rädd för att "bli utkastad", om han kommer till Sverige. Vi ha talat med svenska läkare om honom, och de ställa sig vad man skulle kunna kalla välvilligt förstående. Denna deras ståndpunkt är nog karaktäristisk för den moderne vetenskapsmannens sätt att betrakta de psykiska fenomen, det här är tal om.

En mycket bekant nervläkare i Stockholm yttrar på tal om Haugen:

Marcello Haugen är ju inte den ende i sin art. En som står honom nära är tysken Hans Reiss i Leksand, en klassiskt skön ung man. Han arbetar som hypnotisör, men nu för sommarens lär han ha dragit sig upp till fjällen för att fundera över vad han kallar "Das Wesen der Dinge". Boltzius gjorde formliga underkurer. En annan känd hypnotisör här var på sin tid Vetterstrand.

Var och en vet ju nu för tiden, vilken oerhörd verkan suggestionen kan ha. Men tillgängligheten för eller m. a. o. förmågan att låta tron verka på sig är mycket olika hos olika personer. Vilken är då vägen för suggestionens fysiska verkan? Genom suggestionen kan påverkas dels den inre sekretionen, dels blodcirkulationen, detta naturligtvis om patienten har en sådan fysisk lägg-

ning, att han är mottaglig. Den inre sekretionen, sade vi? Ja, det kan gå därhän, att man suggererar sig till, alltså "genom tron" får t. ex. en blåsa. Under vaccinationsperioden 1913 hade jag en patient, som suggererade sig själv så, att hon fick en vaccinblåsa också på den arm, där hon alldeles icke vaccinerats. Det kan också (under vissa förutsättningar) hända, att "tron" har så gynnsamma fysiska verkningar att den kan komma t. ex. en lungtuberkulos att förflyta bättre.

Det är på detta, som hypnotisörer, homeopater, Christian Science m. fl. m. fl. bygga. I ett par fall har jag till och med själv skickat patienter till Christian Science, därför att jag funnit deras psykiska och fysiska läggning vara sådan, att de lättast botades genom den suggestion, de där blevo föremål för.

Vad är det då som hos den enskilde skapar de gynnsamma förutsättningarna för suggestionen? För det första en viss medfödd läggning. Vidare ett tillfälligt tillstånd av utmattning e. dyl. Och så — massuggestionen. Under t. ex. 1890-talet gick det fram en våg av tro på hypnos o. dyl. — och fler än eljes blevo botade genom hypnos. Nu går det en ny våg genom världen av behov av mystik — men samtidigt vill man ha nya former för det mystiska, som bjudes. Men i och med denna längtan efter det mystiska ökas ju också mottagligheten för suggestion. Vägen går säkerligen ännu så länge uppåt.

Marcello Haugen prisar Rudolf Steiner som en stor man. Ja, en intressant man är det i varje fall. Liksom Johannes Müller har han upprättat ett slags tempelfristad, belägen utanför Basel. Müller och Steiner ha naturligtvis mycket besläktat, men medan Müller lägger an på det individuella, har Steiner ett mera vittomfattande, ett universellt program.

Den amerikanska mystiken vinner ju också allt mer insteg hos oss. Den är kanske litet ytlig, men den har den fördelen, att den har ett bestämt praktiskt mål: Tänk på Mind Kew, Sweat Marden m. fl.

*

Vad folk talar om.

— Vägen av mystik och behovet av mystik går alltjämt uppåt, sade den citerade läkaren.

Vad är det, folk helst talar om i sällskap nu för tiden? fortsätter han. Det är om psykologi och de psykiska krafterna.

Har vår doktor rätt i detta? Var och en kan ju tänka efter vad det var han eller hon talade om med sin förtjusande bordsgranne på senaste middagen. Efter ett litet skeptiskt förspej vid soppan, födde redan bordeauxen till kycklingen en viss böjelse för mystik, och vid desserten var man färdig att tala antingen om Freud eller om den besynnerlige hr A. i Stockholm, som John Forssell alltid brukade telefonera till före varje viktigt företag för att få höra en profetia, som också alltid slog in.

Ett litet inslag av psykoanalys kommer det gärna också i intresset för det psykiska. Men folk vet ännu för litet om psykoanalysen, och skönlitteraturen har hittills icke i högre grad behandlat den.

Ute i stora världen är emellertid psykologien och psykoanalysen ännu mera på modet än här, och man kan väl därför anta, att modet vägen hos oss skall bli allt starkare. Freud har blivit oerhört populariserad — och samtidigt har den där gamla hederliga människan, som vi föreställde oss handla efter mänskliga motiv, blivit impopulär. — — —

E.

BLUS BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI AB GÖTEBORG

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

MINA LEVNADSMINNEN.

AV HELENA NYBLOM.

(Forts.)

"PAUVRE SOLDAT, ENFANT DE LA campagne" passade Nyblom utmärkt med sin käcka rytm och sitt rörande omkväde: "O ce n'est pas mon pays, mon pays si chéri". När han så sjöng Hallströms serenad till Goethes ord: "O gieb, vom weichen Pfüle, Träumend ein halb Gehör", fick hans röst en så tjugande mänskensklång, och aldrig förlorade man ett ord av texten.

Jag undrade ofta om han inte med sin stora dramatiska förmåga i föredraget, skulle ha passat allra bäst till operasångare. Det var aldrig fråga om att offra något av kompositionen för att briljera med en eller annan ton, som ju är så många sångares gräsliga vana, utan det var en fullkomlig hängivenhet för musiken och en underbar elasticitet att ändra föredraget, ja, t. o. m. rösten efter dess karaktär. Och så ägde han den sällsynta förmågan att alltid välja rätt tempo, varken för svindlande fort, så att man förlorar orden, eller för långsamt och släpande, vilket stör och förstör den musikaliska frasen. Studenterna jublade, när han sjöng för dem, och återgäldade det med att föredraga en mängd av hans älsklingssånger. Bland deras körer var det isynnerhet ett par, som jag tyckte mycket om och som de ofta sjöngo för att glädja mig. Det var Wennerbergs "Så contigit in Lenom" och dryckesvisan av Adam, "Die Jugend ist ein Glas Champagnerwein", vilken kör riktigt sprakar av ungdomsfriskhet och skönhet. Wennerbergs kör, som slutar "Duo Danske lupo för enom", förföljde oss en kväll, då vi redan voro i förstugan för att gå hem från Orphei drängars fest. Den förefaller mig vara mycket karaktäristisk och mycket rolig. Ganska ofta företog jag en tur till Stockholm. Antingen för att vara med om en musikfest hos Linnells eller för att övervara en eller annan märkvärdig representation på teatern, vilket inte alltid sågs med så milda ögon av vissa Uppsalafruvar, som tyckte, att jag kunde stanna hemma och passa mitt hus i stället för att fjanta åstad och gå på teatern i Stockholm. Men min man var nog generös att bjuda mig på att resa till Stockholm, när någon namnkunnig berömdhet visade sig.

Sålunda såg jag på åttiotalet Sarah Bernhard i Sardous "Fedora". Man hade hört så mycket talas om denna berömda skådespelerska, att det var med spända förväntningar jag väntade på hennes entré, vilken hon förstod att dröja med så länge som möjligt. Då hon äntligen skred in på scenen, visade hon sig vara en mycket smärt för att inte säga mager dam med ett par intelligenta ögon i det smala ansiktet och en mycket vacker mun. Det vackraste hos henne var dock hennes röst, som kanske är den mest välklingande stämma jag någonsin har hört, mjuk och dock klar och tydlig, så att man hörde varje ord, hon uttalade, till och med när hon viskade. Stycket var ett medelmåttigt franskt skådespel, men det gav henne anledning att komma i åtskilliga starka sinnelser. För dessa fortställsen sparade hon sig ganska mycket i den övriga delen av rollen och intrycket av hela skådespelet var inte djupt eller gripande. Hon, liksom många andra stora, dramatiska konstnärer, tycktes med förkärlek återge upprörande scener och

helst lägga an på att sära, dö eller bli galen så naturtroget som möjligt. Få äro de som ha förstätt att framställa lugnet och lyckan så att det rör åskådarna — antagligen därför att lyckan är det svåraste att återge. Liksom det är lättare att dikta ett sorgligt kväde eller komponera en gripande mollstämmning än att skapa en ljus bild, som på samma gång har djupt innehåll, så är det nog lättare för en skådespelare att visa oss människors kval och smärta än att framställa en stilla, strålande lycka. Det beror väl på att vi känna den så litet. Jag har blott sett två skådespelerskor som ha kunnat ge denna fullkomliga bild av lycka. Den ena var Eleonora Duse, då hon i Kameliadamen uppträdde på sitt landsställe med famnen full av blommor, och medan hon ordnar dem, talar om sin lyckliga tillvaro med sin älskade vän. Hon rörde sig då långsamt och talade dämpat och monotont, som om hon nästan dignade under sin stora lycka. Den andra var fru Dybvad i Lies skådespel "Lystige Koner", där hon framställer en ung fru, som är blixtrande kär i sin man, och rör sig med en fart och hänförelse, som om hon skulle kunna flyga av glädje. Aldrig har jag sett ungdomens sorgfria väsen, innan de bittra besvikelserna ha krossat illusionerna, så mästerligt återgivet. — Kanske kunde också Sarah Bernhard framställa glädjen och lyckan. Jag har blott sett henne den enda gången då hon gav den tragiska Fedora.

En stor uppmuntran var det att resa in till Linnells musikfester. Jag har aldrig senare funnit ett hem, där en så levande atmosfär rådde. Inte blott, att där gjordes utmärkt musik, ofta utförd av verkliga mästare, men i det hela var det ett centrum för alla intressen, och man träffade där representanter för allt vad intelligens och begåvning hette. Dock hade man aldrig känslan av att Linnells huvudsakligen uppsökte och inbjödo personer på grund av deras namn, vilket allt för ofta är fallet hos rika familjer, som önska att bilda en "salong". De människor, som besökte Linnells voro nästan alltid också deras vänner. Fru Linnell kände gärna till deras familjeförhållanden, deras arbete, deras strävanden — ja till och med deras hjärtesorger, innan de uppträdde på de större bjudningarna. En följd därav var det också, att ingen kände sig främmande, och ibland kunde tonen bli så rik och varm i dessa samkväm, att man fick intrycket av att just så skulle hela mänskligheten umgås, vänligt och förtroligt, envar givande sitt bästa. Jag nekar ju inte till att jag tyckte mig förflyttad till mera allmänt mänskliga och vidare förhållanden, när jag var inne i Stockholm på en av de Linnellska festerna. En gång då jag reste hem därifrån, föreföll det mig att jag hela tiden hörde järnvägen dunka takten till en tarantella, som Wilhelm Svedbom hade haft med från Italien och spelat för oss, och av sig själv kommo ord till melodien. Den lät så här:

Hvis Sorgerne vil trænge sig
Som Stene paa din Sti.
Da gælder det at sprænge sig
En anden Vej forbi.
Men følge de, som Hundene
Førfølge Hjortens Mod,
Saa flygt igennem Lundene
Med Vinger på din Fod.

Har Den du gav din Kærlighed
Foraadt dit Hjertes Tro,

Så læg den hele Herlighed
I Bunden af din Sko!
Slip aldrig Smerten tyngende
Ind i dit unge Blod,
Nej, tråd den, tramp den syngende
I Støvet for din Fod!

Och trättes du af Tvisterne,
Der suse dig forbi,
Og plage dig Filisterne —
Nu vel, saa slaa dig fri!
Kan flyvefødt du kalde dig,
Du ej dig fange lod,
Men svinger fra dem alle dig,
Med Vinger paa din Fod!

Många år senare har Sjögren satt en förtjugande melodi till denna visa.

Med Sjögren gjorde jag också bekantskap under Uppsalatiden. Det var på en utfärd till Skokloster med främmande arkeologer, vid vilket tillfälle Sjögren spelade orgel för dem i kyrkan. På ångbåten ditut kom jag att sitta bredvid en mycket ung man, nästan en gosse, och vi började samtala utan att vara presenterade för varandra. Han hade ett litet runt ansikte med små, mycket intelligenta ögon och en ovanligt hög och spådd röst. Hans samtal var på samma gång så innehållsrikt och muntert, så fullt av allvar och humor, att jag helt förtjust frågade min man: "Vem var den unge gossen jag samtalade med? Han var så intressant och rolig och så väldigt musikalisk." Jag fick då veta att han hette Emil Sjögren och nätt och jämt hade debuterat med sina första sånger.

Sedan har Sjögren gjort mig den äran att sätta musik till flera av mina visor.

Av dessa älskar jag särskilt den han har komponerat till min visa *Venezia*. Man tycker sig i ackompanjemanget höra böljeskvalpet i natten omkring gondolen. Den låter:

Læg ud, min Gondolier, læg ud!
Nu bringer Himlen Jorden Bud,
At Natten forestaar.
Se Aftenrødens sidste Glød
I Adriaterhavet flød,
Og Bølgen varm og silkeblød
Mod Marmortrappen slaar.

Saa talte jeg og hurtigt steg
Ned i Gondolen, der sig sneg.
Ind til Piazzettans Havn,
Og snart den som en Svale gled
Hen over Bølgerne afsted,
Der kløvedes og sanktes ned
Om Øksen i dens Stavn.

En brødte Aftenrøden mat,
Saa sluktes den, og det blev Nat,
En sydlig, sommermild,
Hvor Stjerneerne kom Jorden nær,
Og Maanens blaalighthvide Skær
Hen over dunkle Bølgers Hær
Slog som en Flammeild.

Der laa den underfulde Stad
Med Kirkers og Paladsers Rad
I Glans som Dagens klar.
— Da løfted sig med Et en Sang,
En Stemme og en Citherklang,
Som frem af Bølgerne den sprang:
"Vieni, fammi spirar!"

Alt hvad af Elskovs Kval og Lyst
Kan rummes i en Ynglings Bryst,
I denne Stemme var, —
Saa lidenskabelig og øm,
Som Livets bedste Sommerdrøm
Fik Luft i varme Toners Strøm.
"Vieni, fammi spirar!"

Fra Hvem? Til Hvem? — Jag ved det ej,
Den gled ad Maanestraalers Vej,
Og Bølgerne den bar.

Såväl konstnärliga som enklare
SVENSKA MÖBELFABRIKERNAS

MÖBLER

Endnu den i det Fjerne lød
I al sin længselsfulde Glød, —
Og bort i Skyggerne den flød:
"Vieni, fammi spirar!"

Vel andre Stemmer har mig rørt,
Som Tidens Ström har med sig ført
Og gav mit Hjerte Tröst.
Dog bag dem alle synes mig
At stundom end den løfter sig
Saa lokkende og drømmelig
Den ubekjendte Röst.

En Gang, en Gang jeg hørte dog
I Toner kærlighedens Sprog,
Som Natten til mig bar.
Paa Maanestraaler det sig sneg,
Kom nær og sfulmede og steg,
Og toned hen, og sank — og veg — —:
"Vieni, fammi spirar!"

En annan av mina visor har också blivit satt i musik av Sjögren och till denna dikt har Petterson-Berger också skrivit en mycket vacker melodi. Dessutom har den danske komponisten Børresen skrivit en genomförd sång till orden. Min man tyckte särskilt mycket om denna dikt, som jag skrev — jag erinrar mig inte i vilken anledning.

Serenade.

Luk op dit Vindu, skön Jomfru,
Jeg kommer med Sang og Spil,
Toner og Ord jeg sammensnor
Og slynger dem som jeg vil.
Fjernt og nær over alle Trær
Falder det glødende Aftenskær
Og brænder som Kys på din Rude.
— Ak, luk den op! — hvis du vil.

Din Rude klirred, skön Jomfru.
— Du staar der i al din Glans!
Se, Alt hvad jeg fandt, jeg sammenbandt
Og bringer dig i en Krans!
Ranker og Røser, man neppe kan naa.
Alt hvad jeg saa, skal jo du kun faa.
Jeg rev til blods mine Fingre
at smykke dit Haar till Dans.

Så kaster jeg Kransen, skön Jomfru!
Du Søde, vær mild og god!
Jeg bönfalder dig, ak tramp den ej
For haardt med din Silkefod!
Af Graad, af Graad er blot Kransen vaad,
og ser du den røde Silketraad?
Den sige dig skal: "For din Lykke
Jeg giver mit Hjerteblod".

Du svarer mig ej skön Jomfru?
— Nu vel, jeg tier og gaar,
Og kun til Tröst, for min egen Lyst
Pling-plang — jeg Guitaren slaar.
Luften er mild, men som glædevild
Brænder Jorden i Himlens Ild.
Og du — du staar midt i Solen,
Og har min Krans i dit Haar!

Det finns nu intet roligare än att få toner till sina ord, och fastän flere komponister ha varit så älskvärda att säga mig, att det redan var musik i de skrivna dikterna, så känns det dock så befriande, så som jag tänker mig den kyss måtte ha känts för *Törnerosa*, som löste hennes förtrollning, när en stum dikt flyger upp i klingande toner.

En stor förändring hade emellertid försiggått i vårt liv. 1880 dog Elisabeth Annerstedt efter sin första gosses födelse, och bibliotekarien Annerstedt blev värd för gården där vi bodde. Han önskade använda hela nedre våningen för sig själv, och hans broder kapten Herman Annerstedt flyttade till honom. Det svåraste för mig var hans befällning att mina barn inte längre fingo gå in i trädgården, varemot jag själv skulle få sitta där någon gång. Kanske berodde detta hans förbud på den omständigheten att en sommar, då han var borta på en badresa, skulle en trädgårdsmästare passa trädgården, och samme man var en försupen och lättjefull person, som lät den vackra platsen förfalla. Då Annerstedt vid sin återkomst fann

trädgården i ett ömkligt skick, tillskrev han detta mina barns vilda upptåg. Emellertid var det ett fullkomligt misstag, då de alltid hade den största beundran och vördnad för denna trädgård, och kände min kärlek till den.

Att han ville ha mera ro i sina privaturum förstod jag däremot fullkomligt. Den stora salen låg omedelbart utanför rummet, där Annerstedt studerade och arbetade, och mina sex barn och de två främmande barnen, förde där som oftast ett gräsligt spektakel. Inte nog med att alla måltider förtärdes därnere, varvid det gick mycket muntert till, men de kunde leka och dansa, ja stundom ställa till hela konserter utanför Annerstedts dörr. Carl Göran var den enda som trakterade ett instrument, och anförde med violinen, men de andra spelade på kam, slog på kakelugnsluckor eller trianglar och sjöngo till i kör. Intet under att en lärd man, som satt fördjupad i sina studier önskade dem dit pepparn växer! Vi blevo hänvisade till övre våningen, och fingo inskränka oss betydligt. Tammarna med sin informator måste flytta, eftersom mina äldsta gossar skulle inhysas i deras rum, och pianot blev buret upp från den stora rymliga salen. I allt detta fann jag mig ju ganska tå-

ligt, men det var en hjärtesorg för mig att undvara trädgården. Ty envar mor kan väl förstå, att det inte kunde vara till någon glädje för mig att promenera eller sitta där, då mina barn voro förbjudna att beträda den. Kanske kunna människor inte sätta sig in i, vilken förlust det var för mig, eftersom jag inte kan förklara, vilken oersättlig rikedom för hela min tillvaro det var att ha tillträde till en blomsterträdgård. Det var uppriktigt sagt en av de svåraste motgångar jag har upplevat, då grinden slöt sig för den. Jag tyckte det var paradiset portar, som stängdes, och aldrig har något ersatt mig förlusten av de åren, då jag kunde börja dagen med att gå ut under de blommande lönnarna och syrenerna, sitta och arbeta bland rosorna och sent på kvällarna ännu smyga mig till en liten drömmande vandring under det dunkla lövet, genom vilket stjärnhimlen strålade. Jag räknar det som något av det lyckligaste i livet att ha tillträde till en trädgård.

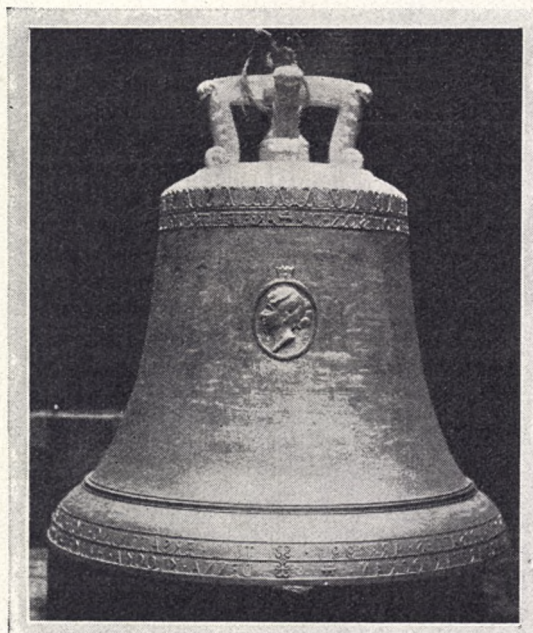
Småningom lärde man sig ju att resignera, och familjen skockade sig ihop i den inskränkta våningen, men det upphörde aldrig att svida i hjärtat på mig, när jag från mitt fönster i sängkammaren såg blommorna börja glöda och flamma i rabatterna därnere. Jag visste, hur innerligt jag skulle ha glatt mig åt och beundrat dem alla.

En stor festdag firades i Uppsala, innan vi lämnade det vackra hemmet. Det var, då hundraårsdagen av Geijers födelse inföll. På den dagen kom Agnes Hamilton ner till oss för att tillbringa några timmar i sitt älskade gamla hem. Hon var redan den gången sjuk av den hemska sjukdom, som två år senares kulle göra slut på hennes liv, men ingen, som inte visste av det, kunde få intryck av en sjuk människa. Hon gick alltjämt lika rank och stolt, och hennes intresse för allt som hände eller hade hänt henne i livet, var lika vaket och ungdomligt. Ja till och med hennes skratt hade bevarat sin friska klang.

När jag besökte henne i hennes arbetsrum, fann jag henne nu nästan alltid sysselsatt med handarbete. Hon kunde då ibland vara rätt tyst och se allvarsam ut, då hon hade haft en svår och genomvakad natt; men efter en stund voro vi gärna inne på något fängslande samtal, och när jag lämnade henne, hade jag aldrig intrycket av att ha besökt en sjuk, utan tvärtom en sällsynt frisk och levande människa. Det var, som om atmosfären i det rum, där hon satt, var ett uttryck för hennes personlighet. Där var alltid solsken och frisk luft och doftade av violer, som var hennes utvalda parfym. Lyckliga de människor, som, ehuru själva sjuka och lidande, aldrig tynga sin omgivning med vad de ha att utstå. När jag nu tänker på Agnes Hamilton, är det som om jag först riktigt förstod allt hon fick genomgå. Redan år 1873 miste hon en av sina kära söner, den unga Walter, som hade gått till sjös och drunknade i Biscayaviken. Då budskapet härom nådde Uppsala, hade han redan varit död i tre månader. Agnes, som redan då var sjuk, greps mycket djupt av sin stora sorg. Då jag kom in till henne i hennes sängkammare en trappa upp i entresolen satt hon nedbäddad i sin lästol. "Walter"! var det enda ord, som undslapp henne som ett smärterop, varefter hon täckte ansiktet med sina händer. Dock blev hon åter starkare och fortsatte länge att uppfylla alla plikter som landshövdingens fru, intill dess hon inte längre förmådde kämpa emot den härjande sjukdom, som förtärde henne.

(Forts.)

Den nya Margaretaklockan.

I STORKYRKAN I STOCKHOLM HAR DEN ärevördiga gamla mellanklockan — som tjänat ända sedan Gustav II Adolfs tid och vari godset f. ö. stammår t. o. m. från Sturetiden — i förra veckan utbytts mot en ny.

Denna klocka har som bekant fått namnet Margaretaklockan till minne av Sveriges så hastigt bortgångna kronprinsessa, vilkens bild i välutförd och porträttlik relief inom en enkel men smakfull ram, också pryder dess ena sida. Utsmyckningen som genomgående är enkel, men stilren och lugn, har utförts av fröken Edit Welinder.

Klockan bär tre inskriptioner. I en av dessa omtalas, att dess namn tillkommit såsom ett äreminne åt kronprinsessan.

Den nya klockan är något mindre än den förra — den väger 1,500 kg. — och blir något högre i tonen.

Den gamla klockan, som nu slutat sin tjänst, kommer att bevaras som en klenod i Storkyrkans nordöstra del.

NERLIENS

KUNGL. HOVLEVERANTÖR
REGERINGSGATAN 33

Framkallar - Kopierar - Förstorar bäst

Bomullstyger - Möbeltyger - Gardiner

Vackra, starka, handvävda, ljus- och tvättäkta.
Prover sändas. . . . Preciserat godhetsfullt vad Ni önskar.

Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

H A N S F Ö D E L S E D A G

AV AGNES VON KRUSENSTJERNA

FRU MARTA LÅG PÅ KNÄ FRAMFÖR den gamla bukiga mahognybyrån och ledade ivrigt i en av de utdragna lådorna.

Solskenet flödade in genom det öppna fönstret och lyste på en stor knippta påskliljor, som stod i en skål på bordet. Fru Marta tog upp något ur lådan. Hon hade funnit det, hon sökt, och framför sig höll hon en liten skär, urblekt barnklänning. Hon låg kvar på knä och höll med båda händer upp den framför sig, och medan hon såg på den, började hennes ansikte stråla och stora tårar runno utför hennes kinder, fastän läpparne logo.

Så söt han hade varit i den — bara tre år — och för hennes inre syn framträdde ett runt, rosigt barnansikte, en massa ostyrigt, lingult hår och ett par runda, undrande ögon. Hela huset genljöd den tiden av hans trippande steg och glada skratt. Det gamla mörka huset med de långa korridorerna och stora, gammaldags rummen! Hon kunde se honom, där han brukade sitta i den djupa fönstersmygen med hakan stödd i händerna och ansiktet vänt mot havet, som stormade utanför. Hans ansikte hade då ett så allvarligt uttryck och den barnsliga munnen var fast slutet — i nästa ögonblick kunde något i trädgården fånga hans uppmärksamhet, och han brast i skratt med lysande ögon.

I dag fyllde han tjugufem år. Den där lilla linhåriga pysen! Hon log och lät händerna sjunka i knäet. Tjugufem långa år! Det föreföll henne, som om hans steg följt henne hela hennes liv, slagit en trolldring omkring henne, som hon aldrig kunnat gå utom. Först de stappplande, första stegen! En liten knubbig pojke står upprätt på golvet. Han är eldröd i ansiktet av förtjusning och spänning, armarna fäkta i luften, klänningen står rätt ut bak, som om stormen rusat in i barnkammaren och munnen är halvöppen. "Så ja — så ja! Stå lull — stå lull!" Långt borta, han tycker, att det är en lång, lång väg dit, ty hela barnkammargolvet ligger emellan, sträcket ett par armar emot honom. "Stå lull!" Så rusar han i väg — vacklar — sätter sig med en duns i golvet — och börjar genast skrika. Men i samma ögonblick lyftes han upp av de vänliga armarna, som sträcktes emot honom.

"Så — så! Lillen inte gråta! Se solen!" Och lillen skrattar och hoppar upp och ned i mammans famn. Solstrålarne dansa kring barnkammarens väggar och glittra på en stor tår, som rinner utför barnets kind. Regn och solsken i ständig omväxling, som kan göra en vuxen helt förvirrad!

Stegen bli allt stadigare. Han står inte längre 'lull' med darrande ben. Nu springer han — går aldrig — rusar omkring med ett odygdigt uttryck i de runda ögonen. Barnkammaren räcker inte till. De ivriga stegen höras i alla rum. Husch! Där drogs en bordduk ner — där föll en stol. Fy — fy lillen! Lika lätt till tårarna är det alltjämt. De skölja över ansiktet, och han ler innan de hunnit torka.

Nu vandrar han i trädgården bland blommorna. Mamma sitter i fönstret och ser det lilla ljusa huvudet skymta fram än här, än där. Han luktar försiktigt på de röda rosorna, ty han vet, att de kunna stickas otäckt, och han kör ner sin lilla näsa bland vallmon, och när han åter lyfter huvudet är ansiktet

gult av lätt frömjöl. En brun näve stickes i byxfickan, ty byxfickor äro ännu något mycket nytt och förtjusande, och han står stilla mitt på sandgången, en liten bredbent gynnare, allvarlig och tvär. Så ler han plötsligt med den odygdiga glimten i ögonen. Han kastar en snabb blick mot fönstret, så kryper han under en krusbärsbuske och kommer fram igen med en vit maskrosboll på en lång stjälk. Ännu en försiktig blick mot fönstret. Maskrosen gömmes bakom ryggen, och han springer uppför gången.

"Mamma! Mamma!"

Den omisstänksamma modern öppnar genast fönstret. "Pu-u!" där blåstes i ett vitt moln hela maskrosbollen i ansiktet på henne. Så de skratta bägge två! Hans gälla, glada skratt överröstar hennes. Han lutar huvudet tillbaka och skrattar med solen i ögonen — skrattar till dess han måste hoppa runt, runt och hålla sig för magen.

De ha hemligheter emellan sig dessa två.

Frigga Carlberg 70 år.

DEN 10 AUGUSTI BLEV FRU *Frigga Carlberg* i Göteborg 70 år.

Det finns en eld, som håller en människa varm och ung långt in över de 70 åren: nitet för rättfärdighet och den verksamma kärleken till människorna. De två krafterna ha burit Frigga Carlberg fram genom de många åren och kommit henne att i sitt liv hinna med mer än de allra flesta. I svensk kvinnorörelse har hon varit som på en gång järnet och elden, omutlig i sitt starka rättfärdighetskrav och samtidigt driven av en praktiskt målmedveten energi. Det var väl barndoms- och de tidiga ungdomsårens kamp, som bestämde fru Carlbergs utveckling i den riktningen: ty som flicka fick hon, gent emot tidens uppfattning, kämpa sig till den rätt, som nu anses självklar för alla unga flickor: rätten att få del av åtminstone den undervisning, som bjöds i ett modernt flickläroverk. Under 1880-90-talet var fru Carlberg den drivande kraften i det kvinnliga föreningsliv, som började spira i Göteborg och som beredde marken för den kvinnliga rösträttsrörelsen, och när den första rösträttsföreningen år 1902 bildades i Göteborg, var det nog inte minst tack vare initiativtagarinnan, fru Carlbergs, personliga inflytande och popularitet, som den vann en sådan anslutning. Sedan har fru C. varit kvinnorörelsens bärande kraft inom västra Sverige.

Fru Carlbergs nit för de svagare: rätt har satt spår också på andra områden, framför allt i arbetet för värnlösa och sjuka barn. Själv en mönstergill maka och mor, har hon med aldrig svikande krafter tagit sig an de små föräldralösa. Hon är sedan 1892 ordf. i sällskapet "Myrorna", som nu har sju barnhem, för vilka alla hon är överinspektis. Hon var i många år sek. i centralkommitten för 1:sta majblomman o. s. v.

Pappa är nog bra, men han får icke veta om dem. Han bara skulle skratta åt troll och älvor. Men de finnas, de finnas överallt. Han ser de fina, vita älvorna sitta och gunga på blommorna om mornarna, då daggen glänser i gräset och solen ännu ej stigit så högt upp på himlen. Men smyger han sig ut på få för att närma sig dem, fly de sin väg så fort att han endast ser deras slöjor glida över gräset. Trollen äro mera riskabla! De komma klampande om kvällarna, stora, ludna med ögon som eldkol. Den mörka trappan är hemsk, då han skall gå upp och lägga sig. Han går helst närmast väggen, ty man vet aldrig om ej en luden tass kan sticka fram under ledstången, och han slänger hastigt upp barnkammardörren och känner sig ej fullt lugn, förrän han stängt den ordentligt efter sig.

Det är en helt ny och underbar värld, som blandar sig med intrycken från den yttre och verkliga. Älvor och troll, som tala och röra sig, då man ej är närvarande, tennsoldater som göra häftiga angrepp mot torn och murar, som man själv byggt upp på barnkammargolvet. Barnkammaren blir till: vad som helst i barnets livliga fantasi. Tid, rum och dimensioner slopas. Men allt eftersom den lille växer upp, blir rummet allt vardagligare. Ett rum som alla andra med fyra väggar, och snart står i stället för lekbordet ett skrivbord vid fönstret, och på hyllan där förut barnböckerna prunkat och lockat, radas läxböcker upp i bruna pappersomslag.

Nu ha hans steg blivit säkra och kavata. Han tycks ständigt växa ur sina kläder; talar om "vår skola" och "våra lärare". Han liknar mest en fågelunge och all grace är försvunnen från hans rörelser. Han hjular gärna utför trädgårdsgången och tar grinden i ett enda hopp. Mammans knä är tomt. Ingen liten pys kryper längre upp i hennes famn och borrar huvudet in under hennes arm som en liten kyckling, ingen rider längre "rida ranka", ingen vill längre höra talas om "trollet i berget". Mamma är helt övergiven.

En dag ser hon honom stå borta vid grinden. Hans gängliga pojkefigur har en helt ödmjuk hållning och bredvid honom står en liten rödkindad flicka med ljust, burrtigt hår. Redan! Han är kär — hans ögon äro frånvarande, han blir mycket noga med sina halsduksknutar och mönstrar ibland sitt fräkniga ansikte i spegeln. Mamma börjar göra upp planer, då han plötsligt kastar om och gräver ned sig i arbete. Han skall bli uppfinnare — stor, ryktbar! Vid middagen dyker han upp, är fåordig och dyster och svart om fingertopparna. Det går inte bort, det svarta, det kommer från maskinerna.

Ären gå. Han växer inte längre oupphörligt ur sina kläder. Han är fullvuxen, väl icke stor och berömd, men duktig och begävad. Han är i dag tjugufem år!

Det slog i tamburdörren. Hon hörde hans steg i salen. Han kom emot henne med utsträckta armar.

"Mamma — mamma! Vad har du där? En sådan liten klänning!"

Hon såg uppmärksam in i det manliga ansiktet. Långt borta från det förgångna tyckte hon sig höra stapplande, osäkra barnasteg.

Köp CHROMOL SÅPAN

och Ni får en bländande vit tvätt med behaglig lukt.

I VARJE HEM BÖR FINNAS

IDUNS KOKBOK

PRIS KR. 10:—

DEN STILLA STADEN AV ELIN WÄGNER

STOCKHOLM HAR FÖR NÄRVARANDE stannat i växten, men den stilla staden, de dödas stad, tillökas hastigt med stadsdel efter stadsdel, kvarter efter kvarter.

Norra kyrkogården, många gånger utökad sedan Wallin år 1827 invigde dess äldsta del, är nu på upphällningen. Kyrkoherden i Katarina har hunnit att under sin tjänstetid inviga två nya stora kyrkogårdar: de båda på söder, av vilka den sista ännu icke använts ett år. Den är 16 gånger större än den, som Wallin invigde, men omsättningen är större nu än då. Och kanske måste vi skynda oss, om vi ska hinna få en plats med därute under roten av en tall.

Norrboarna lära inte ge sig ut, förrän de bli alldeles tvungna. Men med oss Söderbor är det annorlunda. Kyrkogården ligger så naturligt till som målet för en vandring.

Suset i gammal barrskog är som det hemlighetsfulla suset i en stor katedral, om vilket man icke vet, varifrån det kommer. Det har samma verkan, utsätter man sig tillräckligt länge därför, råkar man i ett tillstånd av medveten sömn, ens sömnlösa hjärta somnar, man sitter alldeles stilla som vid ett barns säng och glädes åt dess sömn. Och man tänker: detta är rätta platsen för mina älskades gravar och min egen, ty här är ro, avskildhet och beskärmt.

Men detta tänker man, därför att man är stadsbo, van att leva och färdas i buller och trängsel, i dammet av många människors fötter och med det vassa ljuset från grönvita gatlyktor i ögonen. Man ser därför gärna, att ens slutliga boning blir i allt en kontrast till den värld man levde i.

livliga ställe, där kyrkfolket träffas om söndagarna att tala om veckans händelser tvärs över ens grav, och där man hoppas kunna höra, vilka skjutsar som fara förbi på stora landsvägen.

— Det är en förskräcklig väg till nya kyrkogården, sade i söndags en fru med en barnunge, som inte ville gå själv, till en annan fru med en knähund, som inte ville bli buren.

I själva verket är det den allra skönaste väg från den plats mitt emellan nya och gamla kyrkogården, där man stiger av spårvagnen och fram till kapellet. Dess bredd, där den löper genom skogen, är som en hyllning till de döda, som färdas den fram.

Ju längre man kommer, ju vackrare skogen. Runt kring kapellet är den som en jättedöme, mödosamt rest av naturen själv. De raka, ståtliga furorna spänna höga valvbågar över den vilda platsen, som väntar sina nybyggare för att använda en Wallinsk bild. Grenarnas rosettfönster bryta och dämpa ljuset. Av en riktig instinkt har man här ute denna första sommar planterat så gott som bara djupröda blommor på gravarna. Det är en underlig och vacker syn med denna ovana flora inne i djupa skogen.

Det är de fattiga,

de rikas och de fattigas kvarter. Ty samma höga furor susa över dem alla.

För forna tiders uppfattning var en sådan skillnad självklar. Det föll inte ens präst och församling in att det var orätt att stryka under klasskillnaden även efter döden. Det är inte mer än några årtionden sedan man kunde få höra Stockholmpräster jordfästa flera fattiglik på en gång så här: av jord är du kommen och du me och du me.

Prästen var fordom så beroende av vad han förtjänade extra på förrättningar, att han frestades göra de obetalda förrättningarna så litet tilltalande för att tvinga folk att betala honom den summa, som flyttade dem upp i en högre klass. För moderna präster är en sådan tanke främmande.

Demokratismen har slagit igenom även på detta område. Men hur fast rotad sen fordom

Kapellet på nya kyrkogården. Kring kapellet står barrskogen som en jättedöme. "Samma höga furor susa över fattiga och rika".

Åtminstone en gång måste alla Stockholmare fara genom Söder: på väg till sin sista viloplats, den nya kyrkogården.

Jag föreställer mig, att en lantbo från samma utgångspunkt skulle med ovilja avvisa tanken att få sin grav mitt ute i skogen.

Jag har lagt na under roten av en tall i ödemarken,

säger jägar Malm om sin hustru och menar därmed yttersta graden av fattigdom och vanheder. Bor man på vår ensliga landsbygd, så förbinder man ovillkorligen med bilden av kyrkan och kyrkogården en röjd och hägnad, helst trädgårdsplanterad plats, utvunnen under strid mot skogsmark och obygd. Man vill ha sitt sista vilorum i socknens centrum, vill samlas till gångna tiders församlingsbor på det

var grav har sitt lilla kors.

Ännu icke årsgamla, äro flera gravar redan fullständigt övergivna. Men det gör ingenting. Ty därute finns intet ogräs. Varligt bredes åter mossa och ljung över den plats, som skars upp att bereda rum åt den döda.

"Det är bara mull och mossa ris och barr på Elis grav..."

Men bättre det än nässlor och tistel. Kanske kan man till och med få blåbär på sin grav. Det är en ganska försonande tanke.

På denna kyrkogård kommer skillnaden aldrig att bli så stor som annars ofta mellan

som flyttat hit ut först. De ligga tätt därute, som de gjorde i livet. Deras gravplatser betecknas alldeles som på andra fattigkyrkogårdar av en träpinne med ett nummer. Men pinnen har fått en tvärså, den har blivit ett kors. Och så starkt är denna symbols värde att därmed en helt annan helgd kommit över fattigkyrkogården, sen

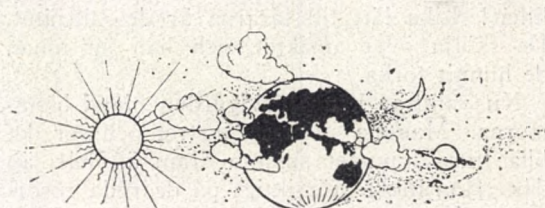
misstanken sitter att den fattige blir lurad och tillbakasatt även efter döden, behöver man inte vara länge ute på kyrkogården en söndag för att märka.

— Dom lägger de fattiges gravar mycket tätare än korsens utvisar, säger en.

— Ja, det var klart, instämna andra.

Söndagen är den händelserika dagen därute, dagen för den, som vill se och höra, uppleva något. Men en vardag, en solig eftermiddag har man utsikt att få vara i det närmaste ensam härute. Människors misstankar, avundsjuka, nyfikenhet eller sorg störa en inte.

Då är det bara skogen som talar, viskande ord av samma mening, som de Wallin yttrade för hundra år sen till de skaror, som då flockades omkring honom och som för länge sedan gått i fullbordad: "Välkomne hit efter hand, I, som ännu en liten tid biden!"

Åkta Spets- & Sidendépôt

LINNÉGATAN 38

A. T. 197 00. 2 tr. HISS. Riks Ö. 4 36.

Till utstyrselar!

Spetsar, Schweizerbrodyr, Linne- och Bomullsväv.

KVINNOHANDEN OCH DESS SKÖNHET

Kamerabild av Goodwin. En modellstudie, vari d:r Goodwins "dyrkan av vackra händer" icke gäckats.

FORMEN AV vår hand förräder vad våra förfäder varit och gjort; det sätt varpå vi vårda den, föra den o. s. v. skvallrar om vad vi själva äro och göra.

Handen skall uttrycka vår karaktär, sägs det. Men en skenbart blid och vek liten kvinnohand kan vara gjord att med järnhård styrka hålla i ett livets roder. Och de där livsbestämmande linjer, som Ödet på förhand ritat ut i

vår hand, kunna vara ristade djupt och fast, även om handen syns aldrig så hjälplös.

Handen har sitt eget språk, höra vi vidare. Ja visst — och det lärs lättast av den kvinna, som har vackra händer. Det är framför allt scenens barn, som förstå att göra det mesta

"Händerna." Skulptur i marmor av Anna Petrus. Man beundrar den känsliga och psykologiskt fina konst, varmed konstnärinnan fått fram den kvinnliga (överst) resp. manliga handens karaktär.

möjliga av händerna och händernas språk och att komma sina händer att förefalla vackra, även om de inte äro det. Naima Wifstrand är väl en av de svenska scenens primadonnor, som ha de vackraste händerna att visa, och hon behärskar också till fulländning händernas plastik — se bara på en av våra bilder här! Sarah Bernhardt har alltid ett bestämt trick: hon sluter tummen, ringfingret och lillfingret samman samt låter pekfingret och långfingret ensamma tala, vilket kommer handen att verka lång, artistiskt förfinad och uttrycksfull. — En av våra bästa äldre komiska skådespelare i Stockholm hade också alltid sitt lilla trick med vänster hand: han drog in några av fingrarna mot handens flatsida på ett sätt, som verkade oemotståndligt löjligt. Hans komiska trick har emellertid skaffat honom ett tragiskt öde: han har fått kramp i vänstra handens fingrar, så att han kan icke lossa dem

ur den ställning, som ursprungligen var ett konstnärligt uttryck för tafatt kantighet.

Ingenting hindrar var och en av oss att få en hand, som — om det berodde bara på den — gott kunde göra oss till en Sarah Bernhardt. För den, som vill vårda sin hand, finns det för det första några allmänna, viktiga regler. Naglarna sko-

mihandskar så ofta man behöver ha händerna i vatten och helst annars med under köksarbetet.

Och så några småvinklar: När ni använder crème till edra händer, så passa på att också gnida in armbågarna med crèmen! Armbågarna skvallra om en kvinnas ålder i lika hög grad som rynkorna i ansiktet. Vidare: många skådespelerskor bruka hålla upp händerna i jämbredd med huvudet under någon liten stund, innan de gå in på scenen. Detta för att händerna skola vara vita och vackra utan någon blodöverfyllnad. Gör detsamma om ni skall fram på något slags scen.

Den som skall visa sig på scenen vet också hur man skall klä sin arm för att bäst få fram handens skönhet. Långa ärmor, som mjukt falla ner ett stycke över handen, göra handens linje mjuk och behaglig — råd bl. a. åt kvinnor med korta armar. Råd åt dem med lång arm och hand: ett svart band eller ett armband kring handleden kommer arm- och handlinjen att verka kortare. Låter man armen vara så där 3/4 lång och sluta tätt intill armen, kan man vara lugn för att handen skall se ful och ograciös ut — om nu någon eftersträvar en sådan verkan.

För målare och fotografer har det alltid varit en svår sak att få fram handens ömtåliga skönhet och karaktär. De gamla mästarna brydde sig inte särskilt om att göra händerna små eller fina. Jag har hört konstnärer kalla Mona Lisas hand för rent ut ful och så särskilt vacker i formen är den nog inte heller. Bland illustrationerna till denna artikel visa vi också några charmanta fotografier, utförda av d:r Henry B. Goodwin, på vilka, tycker man, händerna ta sig strålande ut. Men

d:r Goodwin drar sig inte för att beteckna händerna såsom något av det svåraste för fotografen att fånga. Han gör följande uttalande:

Efter ett samtal med Iduns redaktion gick jag igenom en lång rad portföljer, letande bland mina modellstudier och porträtt efter ett exempel på framställning av vackra händer som jag kunde våga visa såsom ett något så när adekvat uttryck för

Naima Wifstrand har ett par de vackraste händer man kan få se, och en fulländad handens plastik. Foto Flodin.

la vara omsorgsfullt, men icke extravagant manikurerade. De där naglarna, som klippts i långa spetsar och glänsa av polityr kan man få se i Paris, men de beteckna icke god smak. Händerna skola torkas noga var gång de varit i beröring med vatten, och man skall undvika alltför hett eller kallt vatten. Om kvällarna masseras händerna gärna med något mjukt

skinn och man söker genom massagen göra det där våldsamma tillbakaträngandet av huden vid nagelroten överflödigt. Särskilt för den som har arbete i köket är det mycket viktigt att man var gång man tvättar händerna, gör det till en grundlig procedur, och att man är mycket noggrann med torkningen. Om möjligt bör man ha gum-

Kamerabild av Goodwin. Damporträtt.

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

VAD DEN FRANSKA MÄSTERKOCKEN HAR ATT LÄRA BORT

ATT UTE I FRANKRIKE KOMMA I kontakt med någon hushållsskola har sina stora svårigheter, ty någon sådan som vi här hemma i Sverige mena med hushållsskola är svårt att finna därute. Den franska kvinnan har först på senare år, tack vare kriget och tjänarinnebristen, börjat förstå att en rationell undervisning i huslig ekonomi har sina stora förtjänster.

I de hushållsskolor som finnas i Frankrike är emellertid undervisningens tyngdpunkt lagd på själva matlagningen och den meddelas i de flesta fall genom demonstrationer inför eleverna, vilka blott i få fall tillåtas ta aktiv del i arbetet.

En av de förnämsta skolorna av ovan nämnda slag är "Cordon bleu".

Skolan förestås av en initiativkraftig dam, som står för dess organisation.

Demonstrationerna vid skolan skötas av en urstyv kock, som under åskådarnas ögon framtrollar den ena läckerheten efter den andra; rummet där undervisningen bedrivs är inrett såsom en modern undervisningssal i fysik eller kemi vid något av våra universitet. Bänkarna äro ordnade som på en amfiteater och främst innanför en disk med marmorskiva arbetar kocken, som inom räckhåll har gasspis och alla andra moderna utensilier. Elektriciteten har dock ännu ej gjort sitt intåg i det franska köket. — Kocken, en typisk fransman både i sin livlighet i tal och gester samt i sin genom generationer nedärvda skicklighet i den kulinariska konsten, håller långa teoretiska utredningar samtidigt som hans händer med förvånande hastighet utföra den praktiska delen av undervisningen.

"Man måste motarbeta", säger han t. ex. "den dumma föreställningen hos folk att majonnässås ovillkorligen skall beredas på is, och att man måste begagna träsked vid rörningen

och att denna hela tiden måste utföras åt samma håll. De flesta människor röra upp himmel och jord för ett så pass enkelt företag, som i själva verket endast kräver några minuters arbete. Av vikt är blott att oljan icke får vara för kall, på vintern är det t. o. m. nödvändigt att tina upp oljan om den stått i kyla.

Undertecknad mottager med stor skepsis detta nya evangelium, men kapitulerar med glädje inför den nästan i samma ögonblick färdiga såsen. Oupphörligt förvånar man sig i övrigt över den lekande lätthet och den suveräna behärskning av materialet varmed en fransman förstår att åstadkomma de förträffligaste resultat.

Små tekniska finesser i det franska köket ersätta mödosamt arbete hos oss. — Även den mest vana husmoder eller kokerska har mycket att lära vid ett besök i denna skola, där man kan komma och gå när man vill under de två timmar demonstrationen varar. I in-

Undervisningssalen i "Cordon bleu".

träde betalas 5 francs. En liten olägenhet är att maten som demonstreras endast är skåderätt, i några få undantagsfall får man med tungan avsmaka metodernas förträfflighet.

Till denna skola komma både husmödrar, tjänarinnor och yrkeskokerskor från större och mindre hem. Alla mottaga de med samma intresse kockens teoretiska och praktiska undervisning.

vad engelska målare kalla "sound" — ha kött och blod, liv, uttryck. Medan samma ledamots

Till sommarsolen.

O, himmelens sol, sök frälsa
det hjärta, jag håller kärt
till ungdom och lust och hälsa
och allt som är livet värt.

Min kärlek kan intet giva,
mitt hjärta är gammalt och grått.
O, himmelens strålände skiva,
gör undret, som jag ej förmått!

ALMA SÖDERHJELM.

Här nedan några recept på rätter, vilkas beredning demonstrerades vid skolan.

Ägg fyllda med spenat.

Hårdkoka 8 ägg, låt dem kallna så att skalen lättare lossna, klyv dem därefter längs efter och tag försiktigt ut gulorna, som röras ut med 50 gr. smör och en matsked förvällad och finhackad spenat, smaksätt med salt och vitpeppar. Blandningen passeras därefter genom hårsikt och med denna puré fyllas äggvittorna, varefter de läggas upp på lämpligt fat och serveras med en kall sås, som beredes av en matsked matolja och 1½ matsked vinaigre. Sist överhålls äggen med ett tunnt lager av köttgelé och sättes ut att kallna. Rätten serveras garnerad med persilja eller sallad samt litet hackad köttgelé.

Stekta duvor med gröna ärter (se bilderna på nästa sida).

4 unga duvor plockas och tagas ur, vingar och ben bindas intill kroppen (tråden trådes genom kroppen medelst nål såsom framgår av bilderna). Duvorna fyllas med några späckskivor och små lökar (vit syltlök) och brynas i eldfast form. Härtill åtgår 3—4 matskedar smör. När duvorna äro väl brynta tagas de upp så att fettet får drypa av, varefter de läggas tillbaka och överhållas med ett halvt dricksglas vitt vin och ½ lit. buljong (kött).

De kryddas med salt och peppar samt i liten knippa persilja och få steka långsamt med tätt slutande lock i stekugnen ½ timme. Därefter tillsätts 1½ lit. små gröna ärter och det hela får steka ytterligare ½ timme i ugnen. Duvorna tagas därefter upp och skäras i fyra delar och läggas tillbaka samt serveras i den eldfasta formen tillsammans med ärterna. (Lök och persilja borttages.)

Kalvoisetter.

Kokt kalvkött, diverse grönsaker, majonnässås, tomater, sallad.

1 kg. benfritt kalvkött av innanlåret kokas och får kallna. Grönsaker (t. ex. 1 kkp. franska bönor, 4 medelstora palsternackor, ett li-

min dyrkan av en vacker hand. Jag lyckades icke finna detta exempel. De begränsade fotografiska medlen ha i händerna fått en provosten, som en kräsen kännare av det bästa som de fria konstarna just härvidlag har presterat i världsberömda, äldre och nyare porträttverk, och som en illasinnad kritiker med lättköpt framgång skulle kunna använda för att häna hela kamerahanderingen. En ledande konstnär har nys under en hel kväll roat en skara "piktorialister" (bildmässigt arbetande fotografer) inom Royal Photographic Society of Great Britain med att behandla, kritisera, demonstrera ämnet händer. Mästaren Nicola Perscheid har funnit ett par goda formler för lagen om händernas placering och sysselsättning. Händerna äro i ett fotografiskt porträtt så förvånansvärt sällan

ibland vackert modellerade fortsättning, armen, hör till de tacksammaste kroppsdelarna för ett uttrycksmedel, där vackra förtoningar i skuggvalörerna kunna bli resultatet av en känslig belysningsteknik, gäcker handens rikare själsliga innehåll konstnären med bollen dold bakom den löjliga svarta lådan genom osannolikheten att den antar just det uttrycket man vill föreviga i det korta momentet då han "tar".

Så långt d:r Goodwin. Betraktar man de fotografiska porträtt, i vilka även händerna ingå, skall man nog också finna hans meningar bekräftade. Men undantag finnas också. Så skall man väl t. ex. knappast kunna finna ett par vackrare och uttrycksfullare händer än dem, ett par Goodwinska kamerabilder på föregående sida återge. E.

HUR MAN SKALL BEREDA SIN GLACE

GLACE ÄR EN DELIKATESS, SOM brukar var lika välkommen på en sommarutfärd som på en vintermiddag. Som det blir för dyrt att beställa den hos konditorn för varje gång lönar det sig avgjort att ha en glacedosa och själv tillreda den smakliga rätten. Bilden visar en ny praktisk glacedosa av amerikanskt ursprung, som nyligen förts i marknaden i Sverige och kostar 30 kronor. Denna enkla frysmaskin består av ett fryskärl omgivet av en cylindrisk mantel, som är öppen i båda ändarna. Fryskärlet är inpassat i mantelns övre ända och i dess nedre ända finnes en öppning för ifyllning av salt isblandning. Denna öppning tillslutes med ett lock, varefter blandningen fylls i fryskärlet och får stå omkring fem timmar. Under denna tid behöver man röra ner omkring kanterna högst en gång. Fördelen med denna konstruktion av frysdosa är att man aldrig riskerar att få saltlake i glacen.

Glacedosan kan medföras på utflykt och tar mycket liten plats, men bjuder i stället på en ypperlig efterrätt till lunch eller middag.

Den hårdaste nöten att knäcka vid beredning av glace är att få den lagom frusen. Praktiken är här den bästa läromästaren. Om glacen fryses för långsamt, blir den fet och klimpig. Om den fryses för hastigt, blir den grymig och svår att servera, men som förut sags, detta måste praktiseras.

I spalten här intill några recept.

Citronglace.

4 kkp. vatten, 2 kkp. socker, 1/3 kkp. citronsaft.

Sockret löses i vattnet och sockerlagen får koka tills den blir simmig. Därefter tillsättes citronsaften. Blandningen silas och avkyles något, varefter den hälls i glacemaskinen att frysa.

Apelsinglace.

4 kkp. vatten, 2 kkp. socker, 2 kkp. apelsin-saft, 1/4 kkp. citronsaft. Rivna skal av två apelsiner.

Sockerlagen beredes som till citronglacen; därefter tillsättes saften och apelsin-skalen. Blandningen avkyles och silas samt hälls därefter i glacemaskinen.

Jordgubbsglace I.

4 kkp. vatten, 1 1/2 kkp. socker, 2 kkp. jordgubbssaft, 1 matsked citronsaft.

Sockerlagen beredes som ovan. Bären krossas och vridas genom dubbel silduk, varefter sockerlagen och citronsaften tillsätts. Fryses på vanligt sätt.

Jordgubbsglace II.

1 lit. jordgubbar, 1 kkp. socker, 1 kkp. vatten, citronsaft.

Bären läggs i ett fat varvtals med sockret och får stå ett par timmar, därefter tillsättes

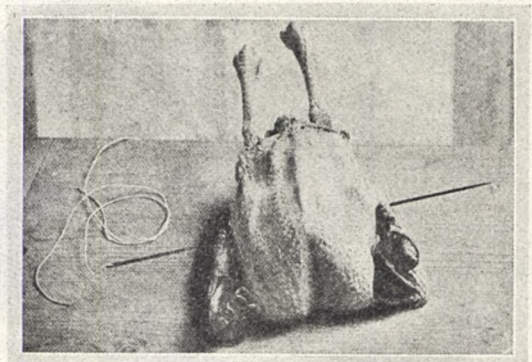
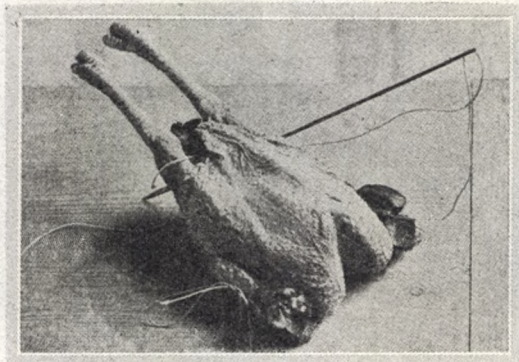
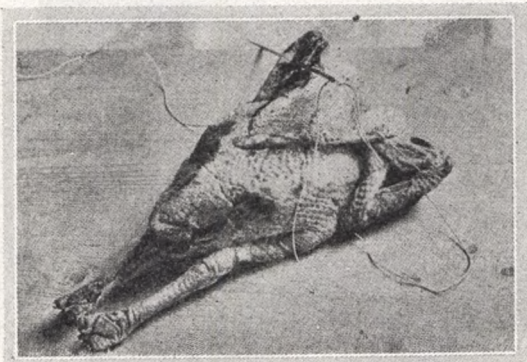
Auto Vacuum, en ny praktisk glacedosa.

vattnet och citronsaft efter smak. Hälls i glacemaskinen och fryses.

Jordgubbsglace på grädd.

1 3/4 lit. tunn grädd, 2 lit. jordgubbar, 1 3/4 kkp. socker, 2 kkp. mjölk.

Bären sköljas och rensas och läggs i ett fat varvtals med socker och får stå ungefär 1 timme, varefter blandningen passeras. Mjölk och grädden blandas och fryses till hälften; därefter tillsättes frukten och glacen fryses färdig. S. O.

(Forts. fr. föregående sida).

tet blomkålshuvud, 3 medelstora morötter, ett litet rotselleri och en kkp små gröna ärter), kokas i saltat vatten och få kallna. Grönsakerna blandas sedan med majonnäsås (blandad med gelatin) och läggs upp i pyramid på ett avlångt fat. Det kalla kalvköttet skäras i skivor (2 cm. tjocka) som vändas i majonnäsås, likaså med gelatin och ställes lutande mot grönsakspydamiden.

Det hela överhälls med äkta fransk majon-

näsås och garneras med salladhuvud och tomater skurna i skivor och klyftor.

Äkta fransk majonnäsås.

4 äggulor, 1/4 tesked vitpeppar, 1 tesked salt och två kaffeskedar vinaigre (eller citronsaft) röras kraftigt i en skål och efter några minuter tillsättes olivolja 2/3 lit. i en fin stråle under ständig omrörning. Mot slutet kan man hälla i oljan i större porportioner åt gången, mellan varje tillsats måste dock röras

grundligt. — Då det gäller att få grönsaker vackert upplagda och likaså då det gäller att täcka kött och fisk med ett tunnt lager majonnäsås brukar man till såsen sätta något gelatin. Till hälften av den ovan nämnda mängden majonnäsås åtgår 6 gram gelatin upplöst i 2 matskedar varmt vatten.

Kall jordgubbspudding med vispad grädd.

Passera genom hårsikt 1/2 kg. väl mogna (Forts. sid. 763).

Fru Aspegren, som omkom vid bilolycka i Norge.

UNDER TRAGISKA OMSTÄNDIGHETER rycktes nyligen den unga konsulinnan *Lisa Aspegren*, maka till konsul *Ivar Aspegren*, Hälsingborg, bort från de sina.

Fru Aspegren var med sin man på en bilfärd i Norge. Vid Engeroddens station inträffade den bilolycka, varom svenska tidningar mäلت och som kostade fru Aspegren livet.

Konsulinnan Aspegren, född Zechow, var född 1884. Hon efterlämnar förutom maken två barn, en flicka på fjorton år och en mindre gosse. Hon och hennes man voro just på väg till Göteborg för att där möta dottern, som skulle komma från England, då olyckan inträffade.

Den avlidna hade genom sitt blida och fina, sant kvinnliga väsen vunnit varma sympatier i alla kretsar, där man lärt känna henne.

Enrico Caruso, den avlidne världsberömda tenoren.

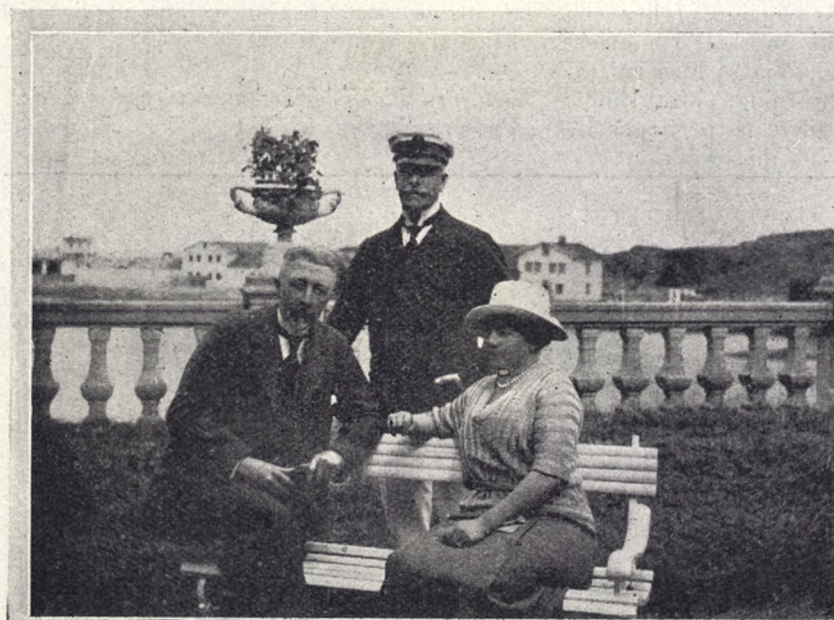
SOMMARDAR OCH SOMMARSINNE

Vår amatörfototävling slutar nu den 15 aug. och skörden av goda fotos har varit riklig. Vi göra här några axplock. T. v. pseudofiskare med lutfisken under armen. Foto Brita Elmér, Uddevalla. — I mitten: På bete. Foto Andrea Andersson, Trelleborg. — T. h. "Kära mor skall allt bestyra". Foto Olsson, Fliseryd.

Two vackra Ölandsbilder, som insänts till vår tävling. T. v. motiv från Högsrum. T. h. Solnedgång vid Kalmarsund. Foto Enok Ekberg, Stora Rör.

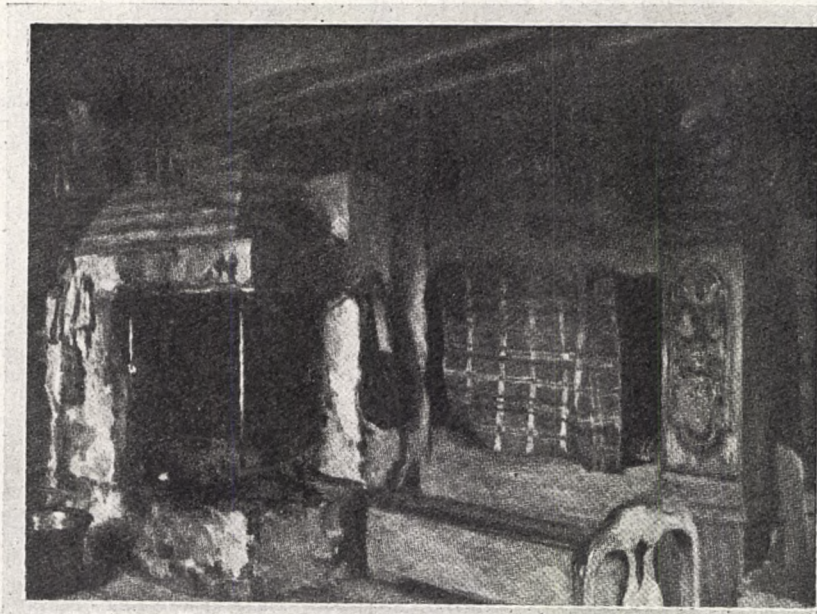

T. v.: Prins Eugén har en tid legat i Marstrand. Foto Hedvig Bergström. — T. h.: Danska konungaparet har som bekant varit på besök på Grönland. Bilden visar ett kuriöst moment: konungen tar de häpna eskimåkvinnorna i hand. Foto Damgaard.

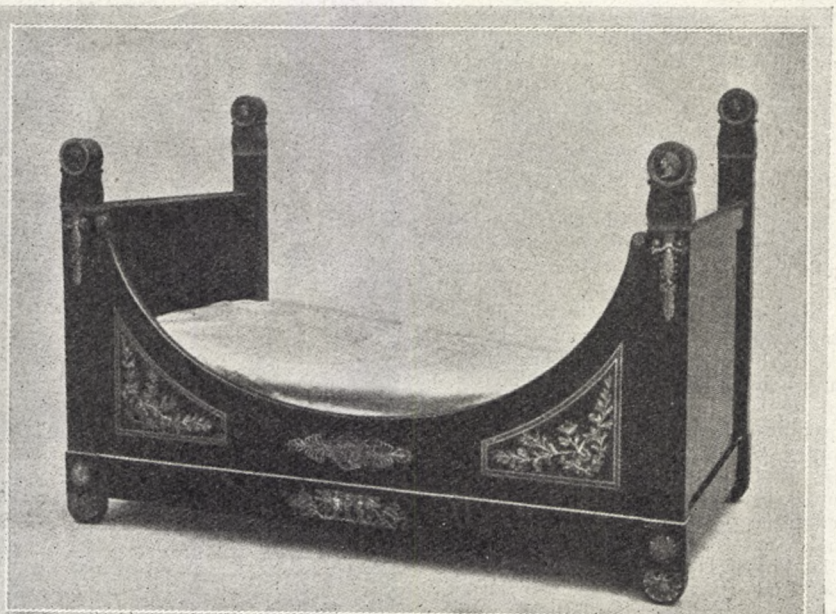

HUSETS FRU OCH HENNES VILOLÄGER

ETT ANFÖRANDE TILL SÄNGENS FÖRSVAR — AV VERA VON KRÆMER

Svensk bondstuga, målad av Emerik Stenberg. Lägg märke till de inbyggda sängarna med förhängen.

En elegant säng i empire — något för dem, som ej trivas med bondstil eller anglosaxisk smak.

ATT NEGLIGERA SÖMNERN OCH VI-
lan straffar sig! Det är dessutom menings-
löst, ty då det är ofrånkomligt att vi måste
ligga en del av vårt liv och vårt dygn, varför
inte giva åt liggandet samma ära som åt exem-
pelvis att sitta och äta? Matsalen är nog
även för de flesta ett viktigt rum, men sov-
rummet blott som det faller sig — och ändå
äter man lika bra i ett hörn av vardagsrum-
met, bara maten är god och duken ren, men
ligger inte alls lika bra i en jämförelsevis lika
provisorisk bädd.

Det synes mig, att först när man låter alla
fördomar fara och har sin sömn, förberedel-
sen till sömnen och uppvaknandet väl prepara-
rat och omskött, först när man åt sitt nöd-
vändiga liggande ägnar lika mycket intresse
som somliga göra åt att klä sig eller frisera
sig, då är ens dygn en gåva, om det nu annars
får vara det. Och för övrigt, har man det
tråkigt, är en bra bädd dock en motvikt, söm-
nen är under alla omständigheter en skatt,
som man skall vårda väl!

Låt oss inte tänka på dem, som aldrig få
vårda sin sömn, som ligga hopträngda och pi-

*Fransk säng. Den gör sig utmärkt i ett rum
med empiremöbler — också därför att den
ej ser ut som en säng.*

körs ut ur det gemensamma sovrummet och
så ligger han illa och frun ligger heller inte
så bra, ty sovrummet blir en upplagsplats för
allehanda. Och här i Sverige ha vi intë råd
att ha sovrum i en övre våning i ett avskilt
och fredat område, helt helgat åt natten, vi
ha sällan ens råd med två sovrum i samma
våning.

Men om man behandlar sängen som en pjäs
att förevisa och gör den så att den kan före-
visas, då vann man strax mera utrymme. Då
kunde barnen ta sängkammaren, herrn ligga
i sitt rum och frun ha ett helt kungarrike i
vardagsrummet, där hon skulle ligga i en för
alla fullt synlig säng! Och kunna stänga om
sig och vara ensam och ha det skönt och
framför allt ha den dagliga (eller kvällsliga)
glädjen att ligga i en vacker säng.

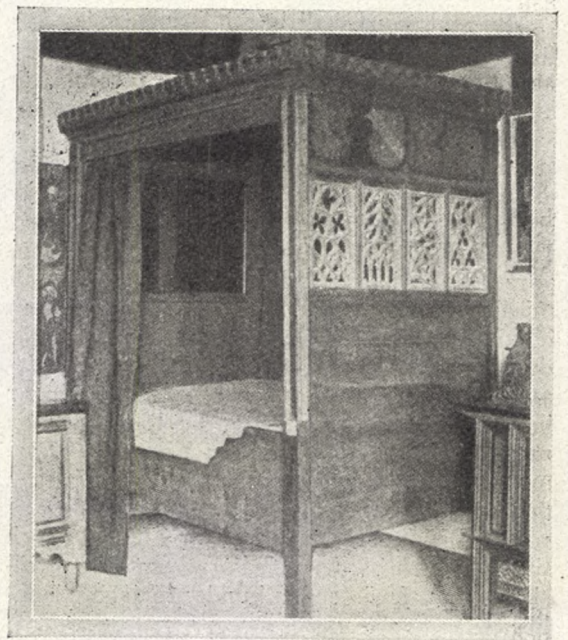
Det är nu jag vill plädera för stolpsängen.
Självt har jag den ännu icke, om jag skall
vara uppriktig. Men jag vet, att det är den,
som ännu fattas i hemmets hemtrevnad —
när den kommer, har barnet ensamt det rum
vi två nu dela, i vardagsrummet står min
stolpsäng, men i stället äro barnets alla saker

*Amerikansk stolpsäng. Modellen, dock utan
"himmel", mycket vanlig i de anglosaxiska
länderna och av förf. här prisad som idealet.*

nas i överbefolkade rum, låt oss inte tänka
på dem i detta sammanhang (men tänk an-
nars, att det är en av fattigdomens största
onda, detta att natten blott är en osund dva-
la!) Utan låt oss, i det sammanhang det här
är fråga om, en smula söka påverka dem, som
kunna vårda sömnen och inte göra det.

När man är ung är sömnen bara ett be-
svärligt intermezzo av dagen, sovandet räknas
inte och man ligger verkligen lika bra i
en tältsäng, som skjutsas in i en garderob om
dagarna. Sedan får man eget rum eller eget
hem och då visar det sig ofta, hur man inte
vill kännas vid sovandet. I ett rum ska det
ätas, matsalen tar sin givna plats och i var-
dagsrummet får det inte synas någon säng.
Där har man ottoman och på den ligger man
bra, men det blir med tiden ett verkligt straff,
detta bäddande och släpande med sängkläder
två gånger om dagen. En stor del av våra
äkta par ha en bra sängkammare, i mahogny
eller vitt eller björk med söta gardiner och
sängöverkast och allting. Det är gott och väl
— men efter en tid är det barn och herrn

*Säng i gotik. Den har stått mönster för män-
ga av våra "bondsängar" och är alltjämt en
god modell, om den göres litet mindre inbyggd.*

SVENSK UNGDOM I ENGLAND

"RESOR I UNGDOMEN ÄRO en del av uppfostran, resor vid mogen ålder en del av livserfarenheten." Citatet är hämtat ur Bacon's Essays och hör väl till de sanningar, som alltid ha bestående värde. Utom det rena intresset för människan och allt mänskligt, som resor ge, spela de en viktig roll för upprätthållandet av vänskapen landen emellan och bilda därigenom ett led i arbetet för freden.

Intresset för England och allt engelskt tycks vara i stadigt växande inom vårt land. Anglo-Swedish Society i London har härvid gjort en stor insats. Vänlighet och hjälpsamhet mot svenskar i England, beredvillighet att på alla sätt söka stärka och underlätta förbindelser mellan de två folken är den uppgift föreningen gjort till sin. Dess Honorary Secretary, Mrs Lilly Classen, född Westergren, är också outtröttlig, när det gäller att ordna det trevligt för landsmän i England.

De kurser Doktor Bernhard Jansson, Linköping, denna sommar anordnat — kursen för flickor i Shanklin, kursen för gossar i Sandown, Isle of Wight — ha slagit synnerligen väl ut, till stor del tack vare den välvilja Anglo-Swedish Society visat. Mrs Classen själv fungerar som den ena ledarinnan för den kvinnliga kursen i Shanklin. Den andra ledarinnan är fru Viola Lyttkens, som också åtföljer och övervakar de kvinnliga deltagarna på resor fram och åter.

Att förlägga kurserna till det härliga Isle of Wight med sina utmärkta badstränder och sitt milda, hälsosamma klimat, är redan det ett synnerligen klokt grepp. Har man så som Doktor Jansson till lärarekrafter lyckats förvärva docenter från London, en erfaren rektor vid ett engelskt läroverk och en framstående engelsk skolföreståndarinna, måste man även anse undervisningsfrågan löst på ett synnerligen lyckligt sätt. Ämnen för föreläsningarna ha valts i syfte att ge en något så när enhetlig bild av engelsk kultur. Sålunda ha de viktigaste partierna ur Englands politiska historia, litteratur och konsthistoria behandlats. För övrigt har undervisningen bestått i läsning av engelsk text och grammatik samt skrivning av små uppsatser och översättningsövningar.

Undervisningen vid kursen för gossar i Sandown har skötts efter huvudsakligen samma linjer. För flickkursen har undervisningslokal upplåtits i The upper Chine School, en modern, komfortabel flickpension, omgiven av den härligaste park. För lämplig rekreation är väl sörjt genom de härliga baden. Tennisplanen i The upper Chine School har också hela tiden varit upplåten för våra kvinnliga kursdeltagare och flitigt använts. Dessutom ha

eller flickor utrikes — vådan och faran att släppa ut dem på egen hand.

Det är troligt, att Doktor Jansson redan i höst kommer att anordna en ny kurs för flickor i Shanklin under tiden 15 septembeber—15 december. Denna kurs skall vara avsedd närmast för flickor, som nyss slutat skolan och önska utvidga sina kunskaper i engelska språket. Kursens ledare skulle bli föreståndarinna för The upper Chine School, miss Damion, och rektor G. A. Stocks i Shanklin. Undervisningen skulle förläggas till ovannämnda flickskola och ske efter i huvudsak samma plan, som följts vid sommarkursen, dock i mer utvidgad form.

Deltagarna inackorderas i bildade privata familjer i staden. Antalet deltagare begränsas till tio.

The upper Chine School, där kursen för svenska flickor hållits.

förflyttade till barnets rum. Barnet och jag och maken ha eget rum och våningen är ändå lika trevlig för de främmande och mycket mer beboelig för oss själva.

En ståtlig stolpsäng är vackrast, tyngre och magnifikare än den, som är så vanlig i Amerika och som vi se här på en av våra bilder och f. ö. ständigt se i amerikanska filmer. I somras såg jag en sådan önskesäng "i levande livet". Det var på ett franska slott, litet men äkta varje tum! Madame låg i en praktäng, som hon ärvt av sin farmor, en möbel, som dominerade hela rummet men också gjorde det historiskt och vackert.

Min stolpsäng skall inte bli sådan. Ty jag bor inte i ett slott, inte ens i en herrgård eller en stuga, utan i en hyreskasern. Det kan nu hända, att de odrägliga, vitlackerade dussinsängarna passa bäst för hyreskasernen, som stil sett. Men som den trevna, man har rätt att söka skapa sig även i en hyrd våning, är en enkel stolpsäng en sak att sträva efter. För att jag skall kunna nå den, bör den ej vara för dyrbar, alltså ej arkitekturträd, utan möjlig att åstadkomma på beskrivning av en bondsnickare. Den skall icke ha tak av bräder, som ett skåp, men den skall ha en himmel av en allmogevävnad. Två sådana sängar har en av våra textilerperter i sin ägande stuga på Tureberg — fröken Elisabeth Thorman har en inbyggd stolpsäng i ett gästrum och en fristående och i båda utgöres taket av roliga Blekingevävnader. Och att ligga och titta på dessa bårder och korsstyggn är ett sällskap, som f. ö. snart kunde förjaga sömnlöshet.

Vidare skall min stolpsäng inte vara för stor, det är jag som ska ligga i den och inte en grenadiär — vanligen äro dussinsängarna enorma. Vidare skall den vara hög, så att

jag känner mig fredad och hedrad, där jag ligger. En elektrisk lampa skall finnas inuti vid huvudgården, ty jag ligger och läser om det roar mig! Och slutligen skall den längs ena sidan ha en lång låda, som tjänar till pall att sitta på och att sätta fötterna på, när jag snör mina kängor, och till förvaringsrum för kanske alla mina skor eller något annat.

Hur sängen sen ska vara, med kretong eller i allmogestil, det är ännu ej bestämt. Huvudsaken är att den skall synas och pryda sin plats och att den, om det är främmande i rummet, skall lika bra låta visa sig som den farfarsstol, jag redan har lyckan att äga.

I själva verket blir detta arrangemang det enda möjliga för att barnet, då det växer upp, skall ha en vrå att kalla sin och — vilket är viktigt — var och en av oss får möjlighet att inte störa varandra och besvara varandra, vilket i sin tur inverkar bra på hela hemlivet och våra respektive personligheter.

Nu visar det sig att en och annan verkligen har stolpsängar eller andra vackra sängar. I en filmtidskrift har jag sett Max Landas sovrum — han ligger i en bayersk bondsäng i stil med den, som här finnes avbildad efter en förebild i Nürnbergs museum. I Carl Larssons bilderbok "Ett hem" finns en ofantligt trevlig stolpsäng med låda och en rolig hylla. Tavlan heter "Herrns rum" vill jag minnas och visar, att en stor, lång karl gärna ligger i en söt säng med omhängen. I ett privat hem hos en självförsörjande dam har jag sett en stolpsäng. Damen hade endast ett rum, men det var mycket stort. Här stod en enkel stolpsäng med skira, luftiga omhängen av s. k. smörduk, och den var ett förtjusande tillbehör i det hemtrevliga rummet, som till råga på trevningen var lågt i tak. Vidare ha vi sett stolpsängar på Hemslöjdens och Bir-

gittaskolans utställningar. Det finns många typer och färger att välja på.

Det finns nu verkligen ett par sängtyper ytterligare att fastna för, om man inte trivs med bondstil eller anglosaxisk smak. Det ena är rokokosängen, som ju alltid blir en praktpjäs med sina mer och mindre sidendrapierier. Den har vi på hundratals gravyrer. En annan säng i fransk stil säljes i de stora magasinerna i Paris och finns i deras kataloger — det är en bred soffa med höga sidokarmer och tre kuddar till rygg. Den är rakare och fastare än en ottoman och kan vara utomordentligt vacker — men sängkläderna kunna inte gärna vara i den på dagen. Ännu en annan säng, som tål ses, är Napoleonsängen — oerhört vacker, men så dyrbar, att den blir svår att komma åt, ty den bör vara i härlig mahogny.

Den lättast överkomliga blir stolpsängen, som kan göras helt smäcker med blott en rynkad kappa upptill och ett vackert sängöverkast samt kan göras av enkelt träslag. En sådan säng ger lyftning åt rummet, den ser elegant och vårdad ut. En vanlig trä- eller järnsäng blir däremot trivial, hur väl bäddad den än är, om nu icke träet är särskilt vackert och linjerna sköna. Men då är ju sängen redan dyr och i detsamma äro vi inne på ett annat kapitel.

Min älskade, en dag har gått,
en dag vi fått som gåva — — —

säger visst Levertin. Den bästa avslutningen på dagen och den bästa början är en ljuvlig bädd, där du kommit till stillhet efter rörligheten ute och där du vaknar efter något, som är bland det roligaste som finns, fastän läkarna inte se det så, nämligen långa och underbara drömmar!

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasinet

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39

Göteborg Malmö

Mot mal, kakerlackor, väggohyra, flugor och andra dylika insekter finnes intet bättre utrotningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar å kr. 0:80 och 1:50 i alla färg- och kemikaliefärfär samt hos ensamimportörerna

AKTIEBOLAGET EUG. WINGARD,
Malmö.

SVENSKA

TAPETER

I SPECIALMÖNSTER FÖR

TAPET-AVD. 2 TR.

Doppvärmare

för 110, 127 och 220 volt, med 1½ m. snöre.

N:o	Watt	Kr.
1066	200	10:—
1043	300	12:—
1044	450	14:—
1067	600	16:—
1045	1000	22:—

sändas frakt- o. emballagefritt. Ett års garanti.

JÄGERS ELEKTR. AKTIEBOLAG,
Eskilstuna.

**EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAÖ**

är det bästa
på hela dan!

**PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER**

FORORDAS AV LÄKARE

vid allmän svaghet,
nervositet, överanstrengning
och sömnlöshet.

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

(Forts. fr. sid. 759).

jordgubbar, tillsatt därefter ½ kg. sockerlag och saften av ½ citron. Alltsammans omröres väl och därefter iröres 10 gram gelatin upplöst i en halv kaffekopp varmt vatten. När blandningen börjar stelna tillsättes ¼ kg. vispad grädde (samt några droppar karnin om färgen är för svag).

Hälften av denna kräm hälls i en vatten-sköljd form och ställes i isskåp att stelna varefter på ytan lägges 15—20 st. små biscuiter övergjutna med någon likör.

Formen sättes åter ut i kyla och till slut i hälls återstoden av krämen. Strax innan rätten skall serveras stjälpes den ur sin form och serveras på fat vackert garnerat med vispad grädde och rött vinbärsgele båda delarna pressade genom garneringsträtt eller stadig papersträtt.

Två hembyggsböcker.

DEN I VÅR TID ÅTERUPPVAKNADE HEMBYGDSKÄNSLAN som kallat till liv en pietetsfull vård av hembygdsminnen är en av de mest glädjande företeelserna i vårt land.

Vackra uttryck för detta rotfästade sinnelag ha givits i de nyss utkomna, rikt illustrerade hembyggsböckerna "Fortida och sentida från Gestrikland" utgiven av Gestriklands Hemslojdsförening och "Från Ljusnarsbergen", utgiven av Kopparbergs Folkbildningsförbund.

I den förstnämnda boken står i alla avsenden främst en särdeles intressant avhandling "Ur Gävle Slotts Historia", av landshövdingen i Gävle Ellen Hagen, vari förf. följer "kungsgårdens" utveckling från 1400-talet och till våra dagar. För övrigt innehåller boken 9 korta och läsbara uppsatser, bland vilka "Bostadskulturen och manlig Hemslojd hos Gestrikebönderna", av Sigurd Erixon, Hemslojden och Husmoderföreningarna av Sigröd Göransson, Målningarna i Hille gamla kyrka av Henrik Cornell och en varm uppmaning av P. N. P. att få till stånd en "Valbo Gammalgård". "Från Ljusnarsbergen" är betydligt omfattigare och behandlar i 26 uppsatser olika faser av bygdens liv i gammal och ny tid, sägner och historier och några personalia. För det gedigna i bokens innehåll borge sådana författarnamn som dr Karl-Erik Forsslund, doc. Sten de Geer, prof. Helge Nelson, intend. Sven Kjellberg, lekt. August Isaacsson, dr Petrus Envall, doc. C. W. v. Sydow, Maja Forsslund m. fl.

Hela boken vittnar om en genomträngd kärlek till hembygden och en stark vilja att sprida denna känsla till andra, vartill även det oerhört billiga priset av tre kronor måste bidra.

Båda publikationerna göra heder åt sina utgivare.

ANN MARGRET HOLMGREN.

HUSMÖDRARNE OCH SOMMARHUSHÄLLET.

TRO NU INTE, ATT JAG TÄNKER KOMMA med en hel del välvisad råd, om hur det ligger makt uppå att husmödrarne just om sommaren sköta sitt värv för att samla i ladorna för kommande vinter, och för övrigt se till att alla familjemedlemmar "ommånade" på alla bästa sätt och stärkta till vinterns strapatser av det ena eller andra slaget. Tvärtom — jag tänker hålla en liten predikan om, att hushållsmaskineriet under sommaren bör i möjligaste mån förenklas och så mycket som möjligt av hushållsarbetet lyftas från husmödrarnas axlar. Och det inte endast under en och annan kort semestermånad, resp. vecka, utan hela sommaren. Men vem skall då utföra arbetet? Ja, först och främst bör hushållsarbetet särskilt matlagingsarbetet i möjligaste mån förenklas. Vi svenska husmödrar måste komma ifrån tron, att maten nödvändigtvis måste vara komplicerad för att vara fin. Tvärt om är det så, att ju enklare, d. v. s. med så få tillsatser som möjligt födan är tillagad desto finare är den. Jag bad en gång en norsk fru ge mig några goda fiskrecept, men hon svarade mig att hon inga hade. Fisken skall kokas i tillräckligt saltat vatten — ej för kort tid, men framförallt ej för länge och så serveras den genast med skirat smör eller någon enkel fisksås — sade hon. Och delikatare fisk än i Norge står ej att uppbriaga. Vad som är sagt om fisk gäller också grönsaker och för övrigt de flesta av våra födoämnen.

Tänk på Blomsterfonden!

Watzins & Watzins

Svavelhårvatten & Svavelpomada

förläna en yppig hårväxt samt äro de effektivaste medel mot mjäll, hudutslag och vissa ekzem.

Uppfinnaren av Watzins Svavelhårvatten och Watzins Svavelpomada med sin familj, varav sanningen om dessa preparaters goda verkningar bevisas.

Att här av mig fotograferade personer tillhöra förenämnda familj samt att deras hår är äkta och naturligt intygas.

Stockholm den 6 Dec. 1920.

Silbe Matmborg
Fotograf, Barnhusgatan 6

Tillverkare:

HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, UPSALA.

Kungl. Hovleverantör.

Gyllenhammars

UNDERBARA
HAVRE-MUST
Verksamt vid all kraftnedsättning.
För åldringar, vuxna och barn.

ENDAST SVEA VÄXT

bibehåller i sommarvärmen sin fasta konsistens,
utan att förändra sin goda smörarom.

Den kända hemkonsulenten **Thora Holm** säger efter avprovning av de olika margarinmärkena följande: — — — av vilka särskilt **SVBA VÄXT** margarin framträtt såsom mest lika natursmör.

Ekströms Jästmjöl

ÖREBRO KEM.
TEKN. FABRIK

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

LÄDER-ARMBAND
Märke: "MIDGET".

(Patent och lagl. registrerat varumärke)
Kr. 2:— Kr. 2:—

VÄRLDENS MEST PRAKTISKA LÄDERARMBAND
KLOCKAN SITTER ABSOLUT STADIGT
OCH KAN ICKE GLIDA AV ARMEN

Syddas remmar av bästa engelska kvalitet.
Bese prov på äkta Midget hos urmakaren.

ENGROS: SVERIGES URMAKARE A.-B. - STOCKHOLM

Använd **SKODON** av
märkena

Ingeborg

och

Engelbrekt

HANDMÅLAT PORSLIN

är hemmets läckraste prydnad. Lär Eder måla själv. Köp Handbok i Porslinsmålning, med ett 20-tal färgl. mönster. Pris 4 kr.

Erhålls från

Hjalmar Elgers Bokhandels A.-B.,
Riks 7086 Tegnérgatan 4, Stockholm. Allm. 4756

MÖDRAR!

Om Ni ej själva kunna amma Edra barn
använd då

NESTLÉ'S BARNMJÖL

Florodoljvälen
Endast den!

PARFYMERI
FLORA
GEFLE

Födoämnets naturliga arom kan första komma till sin rätt i fall främmande tillsatser saknas, och födan blir ur näringsfysiologisk synpunkt så mycket värdefullare. — Alltså förenkla matlagningen under sommaren.

Förenkla också hela hushållsmaskineriet: gör det så enkelt, att också dilettanterna på området: pojkarne och flickorna, som växa upp i våra hem, kunna hjälpa till med det utan att ställa till oredda. Ge var och en en syssla som obönhörligen måste utföras av just den, som fått sig värvet anförtrött. Ge korta bestämda anvisningar om hur saken skall utföras, påpeka, att det är en förtroendepost — gärna en måttligt avlönad sådan, och är det gott gry i pojken och flickan, så sköta de saken bra, och de självförtjänta pengarne äro betydligt mera värda även i deras egna ögon, än de kanske nog så rikligt tilltagna fickpengarne. De unga fara inte illa på att ha ett måttligt semesterarbete utan tvärtom. Det ligger ett gott stycke uppfostran i att hemmet icke alltid vara den mottagande utan också ibland den givande. Samhörighetskänslan med hemmet stärkes genom att även de unga ibland få hjälpa till att bära bördorna. —a.

MATSÄCK FÖR EN UTFÄRD.

Augusti är en av årets varmaste månader, och därför svår att tillbringa i en he och kvav stad. Också ser det den tiden ganska tomt och dött ut i städerna, då däremot badorter och pensionat landet runt äro överfyllda med folk. Och överallt, där trötta och jäktande stadsbor dragit ut för att fira sommar och ferier, levs friluftsliv i mesta möjliga grad. Är det gott om ungdom promeneras det, man spelar tennis, seglar, reser ut i motorbåt eller bil och roar sig så mycket som möjligt ute i naturen. Vanligen blir utflykterna inte så långa, man anslår till dem antingen en för- eller eftermiddag, men en eller annan gång ger man sig kanske ut på en utfärd, som varar hela dagen.

I allmänhet behövs det för en sådan längre utflykt att en eller ett par stå för det hela, ty skola alla bestämma och ordna, brukar det inte bli något särdeles gott resultat. "Ju flera kokkar, dess sämre soppa", heter det. Vanligen blir det då en av herrarna, som stå för de yttre arrangemangen, om man så kan säga, och en dam får på sin lott att ordna matfrågan. Bäst är, om någon med erfarenhet i facket vill äta sig besväret, ty det är ett drygt och inte så lätt arbete att ordna den materiella sidan av en utfärd i det gröna. Det är visserligen sant, att skulle man på förhand fråga en av de yngre deltagarna om, hur de tänka sig med matsäcken, så skulle de vanligen förklara, att få de endast några smörgåsar och litet kaffe, så räcker det utmärkt, det är bara onödigt besvär att dra med sig en massa bagage, och det går precis lika bra ändå; men när det kommer till kritan, är det nog ändå de, som ha den allra bästa aptiten. Förresten göra i allmänhet alla en storartad heder åt anrättningarna, så att när hemfärden anträdes, äro korgarna nästan tomma på allt annat än odiskat porslin m. m. sådant. Säkert är, att man i allmänhet behöver bra mycket mera mat, än vad man först tror, ty inte ger bättre aptit än att hela dagen vara ute i friska luften.

Till matsäcksmat bör man välja sådant, som inte förlorar på att ätas kallt, som mättar, och som går lätt att transportera. Smör och bröd höra naturligtvis till de självskrivna ingredienserna till en matsäck, likaså bruka hårdkokta ägg och pannkakor vanligen också användas. — Önskar man någon smörgåsmat, kan kallskuret av olika slag medföras och likaså konserver. — Bland kött höra köttbullar och biffr till den vanligaste matsäcksmaten, men olika slags stekar såsom kokt lättsaltad skinka och kalvstek äro även utmärkte, och naturligtvis är stekt kyckling ett bland det mest delikata man kan servera på en utflykt. — Sill och stekt, salt fläsk sätta många värde på vid utfärder, men egentligen äro de ur flera synpunkter inte så lämpliga att ta med. För det första äro de salta, och man bör akta sig att bjuda på starkt kryddad mat, ty inte är värre, än när man efter middagen måste gå och törsta på en plats, där man kanske har ytterst svårt att få något att dricka, det kan minsann förstöra en hel utflykt! Och så är det alltid olämpligt, när man har med sådant, som man behöver särskilda tallriker till, och sällan har man så mycket servis med, att man kan kosta på extra assietter till sillen. — Av fisk kan man annars ha med både stekt och inkokt sådan, då den lätt går att packa ned. — Vill man också ha någon efterrätt, bör man välja någon slags kaka, som på samma gång är hållbar och inte för torr. Sockerkakor äro därför olämpliga, ty även fyllda fordra de gärna någon säs för att inte bli ledsamma, men däremot äro fruktkakor och pajer av olika slag utmärkte. — Vad drycker beträffar, så äro citronvattnet och pilsner det lämpligaste. I synnerhet om vattnet på platsen ej är av prima beskaffenhet, är det härligt att till det kunna sätta litet citron. De flesta herrarna föredra dock ett glas öl. Saft, sockerdricka och lemonader göra en ofta törstigare efteråt, än innan man drack, särskilt lämna lemonaderna gärna en otäck, söt smak kvar i munnen, men

Vad Ni bör veta.

Till allt övrigt som Ni måste känna till hör även de elementära reglerna för sårbehandling. Ni bör veta hur oerhört viktigt det är att ett sår noga rengöres, inte bara med vatten utan även med ett antiseptiskt medel. Lazarol är det rätta medlet härför. Den stillar blodflödet, lindrar smärtan och är starkt bakteriedödande. Efter att ha tvättat med Lazarollösning pålägg sedan Lazarinsalva för att vara säker om en snabb läkning. Sår behandlade med Lazarol och Lazarin förorsaka aldrig bekymmer.

**A.B. FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG.**

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försälningssmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottningg. 16, Gävle: N:a Kungsg. 25.

**SINGER
BARNSYMASKIN**

ROLIG-INSTRUKTIV-LÄTTSKÖTT!

**GUMMANS
Tvättpulver**

- de ä' ändå de bästa.

VAROR från PARIS

Begär vår svenska katalog B. I. 1000-tals eleganta damkonfektionsartiklar samt för hemmet. Billiga fabrikspriser, reel behandling. (Om missbelätnhet med varan återtagas samma.) Svensk korrespondens. Agenter antagas. Tillskriv **AUX FABRICANTS FRANCAIS** Passage Delanos, Paris X.

Ferrin

Bästa Järnmedel,
utmärkt stärkande.
Föreskrives av läkare.
Erhålls å alla apotek.

AMATÖRKAMEROR

Fredsutförande. Olika världs-fabrikat

MATERIAL OCH TILLBEHÖR
för fack- & amatörfotografer.

AKTIEBOLAGET ARTO,
Malmö.

SÖDRA FÖSTADSGATAN 2.
Rikst. 52 76 och 56 22.

Illustrerad katalog kostnadsfritt.

Den Dam
som sätter värde på
en VESKLIKT FÖRSTÄLLD PÅRYSK
försämrar ej ett pröva
Esteria
Denna parfym
främställd av ättle blomster i olika blomster.
Ger fullst. södlig illusion av
NATURLIGA FRISKA BLUMOR
ANUL LUNDOVISTIS TEKN. FABR. VÄXJÖ.

1500

Kungsörs-

TVÄTTBRÄDEN

och alla slags hushållskärl av koppar, bleck, aluminium. Prydliga, praktiska, prisbilliga.

Finns i alla järn- och bosättningsaffärer.

A.-B. Kungsörs Bleck-kärlsfabrik, Kungsör.
Drottninggatan 20. Stockholm.

KOCKUMS
Emaljerade Grytor
särskast och vackrast.
STOCKHOLM FÖRSÄLJNINGSGÅT. 57 GÖTEBORG MAGASINSGÅT. 23.
KOCKUMS JERNVERK, KALLINGE

vichyvatten är däremot gott och läskande. Har man barn med på utfärden måste de kanske ha ett glas mjölk till maten; annars är det ingen dryck, som är rolig att frakta. Om dagen är varm, kan man bl. a. lätt riskera att få den sur, tills man kommer fram. Vad man naturligtvis på inga villkor får glömma, är kaffet, och till det bör en del "dopp" medföras, då man oftast inte dricker det på maten, utan som "eftermiddagskaffe". Dessutom skall man medföra potatis, som man skall koka på platsen. Det smakar nämligen mycket gott att få något varmt serverat till den övriga kallmaten.

Ja, detta var en uppräknning av olika saker, som kunna vara lämpliga vid utflykter, rätter som passa både för större och mindre pretentioner. Kanske ska' vi nu förslagsvis göra upp, vad vi kunna välja ut för att få en god middag i det gröna.

Först var det då smör och bröd. I enklaste fall, kan man ju breda smörgåsarna färdiga, mn vilja vi tänka oss det litet finare, ta vi med oss vart för sig. Smöret packas ned i en inte alltför ömtålig smörask, eller i brist på det, i en liten porslin-burk. Av bröd bör man ta med både hårt och ett par sorters mjukt. Som pålägg medför man ett stycke god ost samt litet kallskuren oxtunga eller salt kött. Till smörgåsbordet äter man också de traditionella äggen. Det enda dumma med dem är, att de äro litet svåra att äta; ty sällan har man så gott om plats, att man för med äggkoppar till alla. De gifna och förlovade i sällskapet bruka använda sina ringar att sätta äggen på, men de andra, som inga släta ringar ha, få söka reda sig genom att hålla ägget i handen, och det är ganska besvärligt. I stället för att koka äggen, kan man steka dem på båda sidor, och sedan lägga ned dem i en porslinsform. De se ej så trevliga ut på så sätt, men äro lättare både att medföra och att äta. Som huvudrätt ha vi en kalvstek, vilken på platsen skäres upp i tunna, fina skivor. Till den serveras nykokt, färsk potatis och nyskuren gurka. Har man plats för en burk med kalvstekssåsen, smakar det ju synnerligen gott, men i så fall bör man ha satt litet gelatin till den, så att den är stelnad. Till efterrätt välja vi en äppletårta med mordeg. Den är mäktig, god och ej svår att frakta. Inte heller fordra den någon säs, utan kan gott ätas torr. — Ha vi så med ett antal citroner till citronvatten och några pilsner, tror jag, att vem som helst kan bli både mätt och nöjd med en sådan middag.

Vanligen ordnar man det så på en utflykt, att man äter en tidig middag, ty efter färden ut, ha alla blivit hungriga, men då fordras det även ett andra mål, innan man anträder återfärden. I annat fall komma säkerligen deltagarna i utflykten hem hungriga som vargar, och återfärden blir dem ganska lång. Eftermiddagsmålet består, som redan är sagt, av kaffe med dopp. Doppet bör vara dels s. k. "grovdopp" bestående av skorpor och mjukt vetebröd, men dessutom är det gott med någon mjuk kaka och ett par sorters småbröd. Smakar man på alla sorterna, innan man beger sig på hemfärd, tror jag nog, att man står sig. — Vad, som inte direkt hör till maten, men som är lika nödvändigt för det, är sådana saker som kaffegrädde, socker och övriga kryddor. De äro lättare att glömma än något annat, men kunna förstöra mycket, om de saknas.

Vad servisen beträffar tar man naturligtvis inte med mer än det nödvändigaste, men så mycket bör det dock vara, att man ej behöver äta i omgångar. Vad som är nödvändigt, är att var och en har en tallrik, en kopp med fat, och så kniv, gaffel och tesked. Kopp med fat får tjäna dubbla ändamål. Först begagnas koppen som glas under middagen, och på fatet äter man desserten, och längre fram dricker man vanligt kaffe ur koppen. — Visst är det trevligt att ha glas också, och i allmänhet brukar det inte smaka gott att dricka öl eller vatten ur kopp, men på en utflykt brukar man inte vara så känslig för den saken. Något, som man däremot inte får glömma, är några skedar och gafflar, som man kan ta för sig med, ty så frigjord blir man ändå ej ute i naturen, att man utan obehag serverar sig från faten med egen gaffel och sked. — Inte heller får man glömma att man behöver en skarp kniv till att skära bröd och kött med, samt en till osten, och bäst är också att ha med ett litet skärbräde att skära brödet på. I stället för upplägningsfat, brukar det bästa vara, att i någon pappershandel köpa s. k. "tårtbrickor" av papp att lägga maten på. På så sätt riskerar man ej att få några av de dyrbara serveringsfaten sönderslagna. — För att "bordet" skall se trevligt ut, bör man ha lagt ned en tämligen stor duk, på vilken man så prydligt som möjligt dukar upp anrättningarna. Vad servetter angår, får man naturligtvis nöja sig med sådana av papper. — Att tänka sig att diska allt efter sig, innan man lägger in det, är inte praktiskt, ty det tar en sådan tid, att om man än kunde åstadkomma varmt vatten, så blev ett par personer sysselsatta med det under hela utflykten, men ett par handdukar måste man dock medföra, ty litet disk blir det alltid. En potatisgryta och en kaffepanna hör till det nödvändiga, och en hämtare att skaffa vatten i. En säck ved eller ett fotogénkök få ej heller glömmas bort.

F. PAULI'S
(ägg) Tvål
Ovicula
är genom sin fina sammansättning, speciellt äggämnet, just en tvål för känslig hud

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"
Choklad Luck endast
Konfekt 5 kr.
Marmelad per ask
till landsorten fraktfritt 5:80 kr. pr. ask rekommenderas.
PERCY F. LUCK & Co.

FYRTORNETS
APTITBITAR, VINGASILL
GOURMANDSILL
FINASTE RÅVAROR. — BÄSTA KVALITET.

Jag är rädd
att jag gått miste
om mycket, då jag ej
förr börjat använda
PELLERINS
DELIKATA
MARGARINFABRIKATER
AB PELLERINS MARGARINFABRIK
GÖTEBORG

VICTORIAS
LAVENDEL TVÅL
FÖRNÄMSTA I SVERIGE

Tänk, va fru Andersson
sliter och står i! Att frun bara orkar.

Ja, hade jag inte Grummes Normal-
tvål, så vet jag rakt inte hur det
skulle gå.

Tändstickor och korkskruv bruka ju herrarna alltid ha med sig, men för säkerhets skull är det kanske dock bäst att också lägga ned sådana i korgen. — Till sist bör man ha med en del extra papper, utom det, som porslinet är packat i, ty det kan vara bra till mycket, och om inte annat går det vanligen åt mera, när man packar in för återfärden, än vad det gjorde, när man lade ned för att resa bort. —
K—n.

KONSERVERING AV BÄR.

BÄRENS TID ÄR NU INNE OCH NÄSTAN dagligen ingår något slag av konservering i husmoderns omtanke för dagens sysslor.

Den enklaste konserveringsmetoden är ju sedan många år tillbaka inkokning på glasburkar, men i många fall kan en avsevärd besparing göras genom användning av buteljer i stället för de dyra glasburkarna. Detta gäller i fråga om alla våra bärsorter. Buteljerna fyllas upp till halsen med kompotten, korkas, och korken överbindes med ett snöre, s. k. apotekarknut. Steriliseringen kan ske genom kokning i vanlig gryta; under och mellan buteljerna bör man lägga en trasa eller papper för att hindra att buteljerna stöts sönder under kokningen.

Har man en vanlig inkokningsapparat, använder man naturligtvis denna; korkarna fasthållas då med klämmare såsom locken på burkarna.

Krusbärskompost.

Till varje liter krusbär tages 200 gr. socker samt 2 dcl. vatten. Av socker och vatten kokas en klar sockerlag och i denna nerläggs de snoppade och sköljda krusbären, som få koka tills de bli mjuka, varefter kompotten hälls på nämnda buteljer, som korkas och överbindas såsom ovan beskrivits samt steriliseras vid 75° C. i 20 min. På samma sätt konserveras blåbär.

Kompott av jordgubbar eller hallon.

Till varje liter bär åtgår 50 gr. socker. Bären nedläggs i ett fat varvtals med socker, helst föregående kväll. Alltsammans fylls därefter på buteljer eller glasburkar samt steriliseras i 75° C. i 15 minuter.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN.

14—21 AUG.

SÖNDAG. *Frukost:* Bröd och smör, små kalvbifår med stekt potatis och gurka; kaffe eller te, vetekrans. — *Middag:* gurbåtar med svampstuvning, stekt ungtupp med potatis och grönsallad, mördegsbaka med körsbär.

MÅNDAG. *Frukost:* Sill i kapprock med potatis, bröd, smör, kaffe eller te. — *Middag:* Kroppkakor med brynt smör med litet svamp eller lök uti; fruktsoppa.

TISDAG. *Frukost:* Uppstekta kroppkakor med lingon, bröd, smör, kaffe eller te. — *Middag:* Blå portens abborrar med potatis, Viktoriagröt med saftsås.

ONSDAG. *Frukost:* Stekt sill med gräddsås och potatis; bröd, smör, kaffe eller te. *Middag:* Restpudding med makaroner, äppelkompott med gräddmjölk.

TORSDAG. *Frukost:* Bräckt skinka med enkel äggröra och potatis, bröd, smör, kaffe eller te. *Middag:* Färsk spritsoppa; tunna pannkakor med rabarber- eller fruktmos emellan och vispad gräde överst.

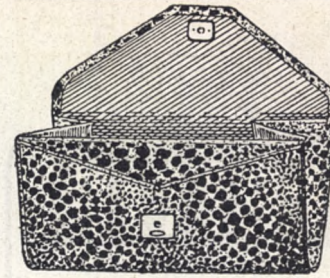
FREDAG. *Frukost:* Sillgratin, bröd, smör, kaffe eller te. — *Middag:* Köttfärs med turska bönor, hallon och mjölk.

LÖRDAG. *Frukost:* Uppfräst köttfärs och potatis; (är färsen knapp, utokas den med tunna skivor av bräckt skinka). *Middag:* Ugnstekt makrill med persilja, äppelris med mjölk.

Recept.

Gurbåtar med svampstuvning (6 pers.). — 3 gurkor omkr. 12—15 cm. långa, vatten, 1 liten smörkula, salt. — *Stuvning:* Omkr. 1 lit. färsk svamp (eller ¼ lit:s burk inkokt svamp), 2 msk. smör (50 gr.), 3 msk. mjöl, 1 dcl. gräde, 2½ dcl. gräddmjölk, svampspad, salt, ½ tsk. socker, vitpeppar.

Gurkorna skalas tunnt, skäras itu efter längden och befrias varsamt från kärnhuset. "Båtarne" kokas sedan mjuka i helt litet vatten tillsatt med salt

SÄSONGENS BILLIGASTE FIRMA

Extra prima läderväska till det billiga priset av kronor 8:— med bästa sidenfoder.

Vid behov av alla slags lädervaror tillskriv oss.

IMPORT A.-B. STANDARD
Norra Vallingatan 82
MALMÖ

ASTRA-MALTOS

anses av framstående auktoriteter som det bästa kraftmedlet, då det gäller att tillföra organismen lättsmälta kolhydrat. Rekommenderas därför av läkarna för **späda barn och digivande mödrar samt klens personor i alla åldrar.** Pris ¼ burk 3.25, ½ burk 2.—

Fås å apotek, sjukvårdsaffärer m. m. Bruksanvisning medföljer.

Ingen svensk kaffeanna utan

Coffee Clearer

I rullar om 20 tabletter kr. 0:20 pr rulle. Säljes i alla välsorterade specialaffärer. I parti hos Hrr Grossister och

FABRIKS A.-B. INTUBI - STOCKHOLM
Riks. 812 35 & 179 36. Sthlm.tel. 298 98.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM
Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

ALABASTER TVÄTT-PULVER

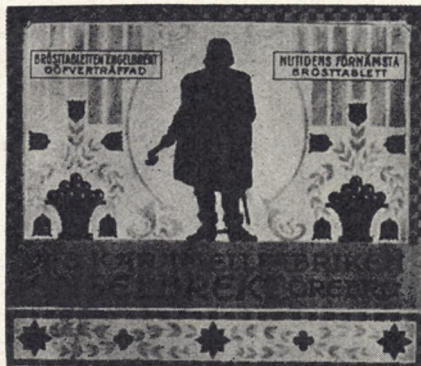
giver med ringa arbete

bländande vit tvätt med
angenäm lukt.

BÄSTA MEDEL FÖR LÖDNING I HEMMET
AR
CITO

Finnes i varje järnhandel.

Säljes
överallt
i
askar
å
65 öre

Säljes
överallt
i
askar
å
65 öre

VÄRMELEDNINGSSPISEN
WOCO
PATENT

WERNER & CO BORÅS
Uppvärmning av 2, 4 & 6 rum och kök gratis, vid eldnings förbehållning och teckning, om man insett värmeledningsspisen WOCO. Begär katalog och offert.

"Therma,"
ELEKTRISKA
KÖKSUTRUSTNINGAR

ELEKTRISKA ANTIEBOLAGET
THERMA
BIRGER JARLSG. 22 STOCKHOLM

Agna
EXTRA VÄXT

Margarin
A.-B. AGRA MARGARINFABRIK, STOCKHOLM

Vid Blodbrist och allmän Svaghet

IDOZAN

Mest effektiva järnmedicin.
5 gånger kraftigare än andra liknande preparat.
Överraskande resultat.
Förordas av många läkare.
Fås på alla apotek.
A.-B. FERROSAN, Malmö.

Rådfråga Eder läkare om Ni bör använda IDOZAN.

Tvätta
med

LANGE'S SÄPPULVER

STARKAST

STÅLRÄSMADRASSEN IDEAL

Prisbill. Hygien. Outsilt.
Priskurant gratis o. franko.
Obs. i Stor prisnedsättning.

A.-B. RESÄR. KARLSTAD

De högsta anspråk på ansiktscreme tillfredsställas av

Idol-Creme
AMOREUSE
FABRIKS A.-B.
IDOL
GISLAVED

Kullgrens Gravvårdar

Ägna Edra avlidna en bestående minnesvård!

Rikhaltig katalog gratis.

GRANITAKTIEBOLAGET
C. A. KULLGRENS ENKA
UDDEVALLA.

och en liten smörklick. — Svampen rensas, sköljes, sönderskåres och får sakta koka i litet vatten tillsatt med salt. När den är mjuk, får den fräsa i smöret och när detta är klart iblandas mjölet noga, varefter grädde, mjölk och så mycket svampspad påspådes, att stuvningen blir lagom tjock. Den smaksättes med kryddor och socker och fylles sedan i de varmhållna gurkbåtarna, vilka förut ställts på fat.

Mördegsbaka med körsbär (för 6—8 pers.). 175 gr. smör, 225 gr. mjöl, knappt 1 dcl. socker (80 gr.), 5 rivna bittermandlar, 1 äggula, 1½ lit. körsbär, 1½ dcl. socker, 2—3 msk. stötbröd. — **Maräng:** 2 äggvitor 5 msk. socker. Av smöret, sockret, mjölet, äggulan och den skällade, rivna bittermandeln göres direkt på bakkbordet en mördeg. En springform (d. v. s. med botten och löstagbar ring) beklädes på botten och sidor med drygt ¾ av degen. I botten strös stötbrödet, och härpå lägges de utkärnade körsbären, förut något avrunna. Körsbären varvas med sockret, och över bären lägges ett rutvarv av smala rullar eller remsor av degen. Tårtan gräddas i ordinär ugnsvärme omkr. 1 tim. och under gräddningen islås saften. Den aktas noga för att bli för brun. Marängmassan fylls i stora klickar i rutorna, och tårtan insättes i den något avsvälade ugnen, tills marängen är vackert ljusgul. Ringen avknäpps när tårtan avsvältnat något.

Blå portens abborrar (för 6 pers.). 1½ kg. abborrar, 1½ msk. salt, 1½ msk. ättika, 1 hekto smör, 5 msk. grovt hackad persilja, 1 msk. klippt dill, 2 små msk. mjöl, omkr. 1 decl. vatten, 1 äggula.

Abborrarna fjällas, urtagas, sköljas och ingnidas in- och utvändigt med saltet och ättikan. De avtorkas väl efter 1 tim. och nedlägges i en tjock med smör bestruken kastrull, dock först sedan abborrarna fyllts med de med smör sammanknådade örterna. Mellan varven strös mjölet och smörklicken. Vattnet påspådes så det står nått och jämt med fisken och denna får sedan mycket sakta koka under tätslutande lock omkr. 20—30 min. Abborrarna upplägges på karott, och den med äggulan uppvispade såsen slås över.

Restpudding med makaroner (för 6 pers.). ¼ kg. makaroner, 2 msk. smör, 1 liten lök, ½ lit. buljong bland. med överbliven steksås, ½ lit. (eller något mindre) hackat kokt eller stekt kött, 3—4 msk. riven ost, 2 msk. stötbröd.

Makaronerna kokas mjuka i litet saltat vatten. Den finhackade löken fräses i hälften av smöret och vätskan påspådes, varefter köttet lägges, och massan får ett uppkok. När den något avsvältnat, iblandas makaronerna, och massan fylls i en smord eldfast form. Överst strös stötbröd, riven ost och resten av smöret i flockar. Puddingen gräddas i ordinär ugnsvärme tills den har vacker färg, eller omkr. ¾ tim. Serveras med skirat smör eller överbliven steksås.

Ugnstekt makrill med persilja (för 3 pers.). — 3 medelstora makrillar, 2 tsk. salt, 1 stor knippa persilja, 2 msk. smör (50 gr.). — **Till panering och stekning:** 1 ägg, 1½ dcl. stötbröd, 50—75 gr. smör. Makrillen fläkes upp, rensas och ryggen borttages försiktigt. Persiljan grovhackas och blandas med smöret och härmed fylls makrillarna, som därefter hopvikas, paneras med uppvispat ägg och stötbröd. En långpanna smörjes med kallt smör, makrillen läggs i den ej uppvärmda pannan, smörflockar läggs över och fisken stekes i varm ugn omkr. ½ tim. Under de sista 15 minuterna öses den med vatten. Fisken upplägges på varmt fat, och såsen i pannan hålles över.

Se med Edra egna ögon att Ni får Mazettis ögon

Ni är då säker på att alltid erhålla en delikat, kraftig och hälsosam cacao.

OBS.! Våra olika billigare kvaliteter cacao såväl i hektopaket som i lös vikt.

Varnas för efterapningar av påse och etikett!

FINESS
MARKNADENS FÖRNÄMSTA
MÄRKE I SKOGREAMS

H. SELLDIN.

A.-B. ÖREBRO SKOCREAM ÖREBRO

Av **SANGALLA** the
rekommendera vi
våra kända märken
"PEKOE SOUCHONG"
"IMPERIAL"
"ORDINARY"
i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

Colman's Mustard

Engelsk senap i pulver.
Röres ut i kallt vatten med tillsats av socker (ev. även salt) efter smak.

OBS! DEN GAMLA VÄLKÄNDA BRANDGULA ETIKETTEN

Repr.: GUST. F. BRATT & Co., Göteborg

VARJE GRAMMOPONÄGARE bör rekvrirera vår stora skivkatalog för 1921 över Grammofonskivor. Sändes not 30 öre t. porto. Ens.-förs. av de nya **Parlophon-Ekophonskivorna**. Spec.: Orkestermusik, Dragspelsmusik, Brilljanta inspelningar. Dagens nyaste melodi finnes alltid hos oss. Grammofon-Apparater i stort urval till nya bill. priser. Katalog mot 30 i porto.

A.-B. Nordiska Musikaffären,
Avd. 20, Göteborg.
Stora Nygatan 11, Drottninggatan 83.
STOCKHOLM.

Nationaldräkter
materiel, detaljer, strump. på best., frågor besv. mot dubbelt porta. Svenska Nationaldräkter, Idung. 5, n. b., Sthlm.

TORKRAMAR,
Frukthyllor, Fruktskåp, Stegar, Trappstolar, Korgar bäst och billigast från **RÖNNEADALENS AKTIEBOLAG**. Billinge. Tel. 38.

ZENITHS

Gräddmargarin "Extramärket Zenith"

för matlagning och bak, och

Växtmargarin "Extra Växt"

för bordet,

äro marknadens förnämsta fabrikat.

Colgate's Parfymmer

Förtjusande
Doft!

FRÅGOR OCH SVAR.

Fråga: Säg i ett föregående nummer av Idun en stor annons om skodon till pris, som jag ej hittills kunnat få på den plats där jag bor. Jag undrar om jag vågar rekvidrera skodon pr post och att verkligen erhålla den vara som i annonsen utlovas.

"Lantbo"

Svar: Den som skriver dessa rader, har endast hört lovord om de skodon, ni tycks syfta på. Jag känner personer, som rekviderat och fått dylika skodon och äro fullt belåtna.

Fråga: Vore tacksam för upplysning om de förnämsta Kindergarten-anstalterna i England, Frankrike och Tyskland.

Intresserad.

Svar: De förnämsta Kindergarten-anstalterna äro i Tyskland Pestalozzi-Fröbel-Haus, Karl Schraderstrasse 7-8, Berlin W. 30; Frauen-Bildungsverein zu Frankfurt am Main, Unterweg 4; Evangelisches Fröbel-Seminar, Cassel; Fröbel-Stiftung, Chemnitzerstrasse 17, Dresden;

I London finnas 3 större seminarier med s. k. Fröbelutbildning, men de avse närmast att utbilda lärarinnor för förberedande och elementarskolor, och kurserna äro 2-3-åriga. Adresserna äro: Fröbel-Institute, Soho Garden, W. Kensington, London W. 14; The Maria Grey Training College, Salusbury Road, London. U. W. 6; Clapham High School South Side, Clapham Common, London S. W. 4. Fröken Ellen Moberg, en av föreståndarinnorna för det svenska Fröbelinstitutet i Norrköping, som välvilligt lämnat ovanstående adresser, råder alla, som vilja utbilda sig till Kindergartenlärarinnor utomlands, att studera vid någon av de tyska anstalterna, såsom varande de bästa.

Fråga: Jag har tänkt bjuda hem mina väninnor en afton. Om jag bjuder dem först på kaffe och sist på te, vad kan jag däremellan bjuda dem på? Tacksam för råd är en ung fru.

Vilkens namn ska man först nämna vid presentation? Den äldres eller den yngres?

Svar: Det är väl lämpligt att duka fram litet frukt, bär, konfekt etc. Och så ett glas vin eller saft.

Fråga: Vore tacksam genom Idun få veta bästa sättet för skötandet av en kolonitragård.

Nybörjare.

Svar: Anlita exempelvis Hermods-Noréns bra böcker.

LÄSARINNORNAS SPALT.

SVAR.

Kära "En kvinna av medelklassen!"

När jag nu läste edra rader gick den tanken och önsknigen genom mig, att få skriva till eder och om jag kunde skingra eder sorg så ni på nytt kunde få visshet och kraft att se, att det ännu finnes sol och glädje i världen. Men ni skriver ju, "Finnes någon hjärtegod äldre kvinna som skulle vilja brevväxla med mig", och jag är ännu — ung. Ja, jag är ung till åren men jag har ändå hunnit lära mig livets allvar. Jag är ung och ogift men jag har ändå hunnit vara det ni är, nedstämd, sorgens och även mera än vad ni nu är — livstrött. Men jag hade en god vän som hjälpte mig upp, hon visade mig på, att det finnes så mycket skönt och härligt, som är värt att leva och glädjas åt. Jag förstär att eder kärlek och veka sjäsliv är skövat av eder man. Men kära, bliv därför ej blind för att det finnes så mycket annat att älska. Gå ut en solskensdag och betrakta na-

Kameror
och alla slag
Foto-artiklar

BEGÄR VÅR KATALOG N° 13!
HUGO SVENSSON & CO
GÖTEBORG

Leo-Piller.

äro framställda i samråd med framstående specialister i mag- och tarmsjukdomar. Uppfyller de fordringar som Farmakologen, Professorn vid Universitetet i Kristiania Poulsson i sin lärobok i Farmakologi ställer till ett avföringsmedel. Användes av läkare samt på sjukhus och kan tryggt rekommenderas som

ett utmärkt avföringsmedel.

HUDCRÈMEN

Antifinol

är ett beprövat och erkänt medel för borttagande av finnar, pormaskar och rynkor. Vid daglig användning erhålles en mjuk hud, en charmant hy samt vita och smidiga händer. Försäljes av apotek, parfym- och kemikalieaffärer samt direkt från oss.

Pris 3:— kr. pr tub.

Fräkenpomadan SOLEIL

erkänd tillförlitlig att på kortaste tid bortaga även de mest mörka och fula fräknar. Exp. mot 3:— kr. pr tub, 2 tuber portofritt endast från oss.

A.-B. ANTIFINOLFABRIKEN
GÖTEBORG.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket "Några beprövade recept för bakning av tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepter för det finaste jästmjölet.

Burkar à 25, 40 och 75 öre.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & Co., Göteborg

GÖTEBORGS DAGBLAD

är
GÖTEBORGS
DAGBLAD

Helårspris
endast

30 kronor

fritt hemburen
i Göteborg och

25 kronor

vid prenumeration
å posten.

Bemärk det billiga
prenumerationspriset!

Stölma-kameror & material äro bäst!

Erhålles hos våra återförsäljare eller direkt från Stöltens Foto-Hus Malmö

Du klagar, men du klagar dumt, min gamle hedersvän,

ty tro mig, det är sant och visst
att livet vore mindre trist,
att mången vore nöjd och glad
om blott han köpte den choklad,
som bjudes allmänheten här
och vårt Cloetta-märke bär.

GULD-CACAO
och
CHOKLAD

Cloettas

namn å förpackningen garanterar verkligt förstklassigt fabrikat — välkänt i hela Norden sedan mera än 50 år tillbaka. Finnas till salu överallt.

Jacobsons & Co.
STOCKHOLM
OMSLAGSPAPPER
BINDGARN
engros

MER och MER

övertygas den ärade allmänheten om att

YVY-TVÅLEN

är den förnämsta bland tvålar.

YVY-TVÅLEN säljes i varje välsorterad parfym- och herrekliperingsaffär.

Österlin & Ulrikssons Tekniska Fabrik,
YSTAD.

Millioner förstöra sitt hår med sprithaltigt och felaktigt sammansatta hårvatten, grönsåpa, såpsprit m. fl. otjänliga hemkurer. Ni behöver ej med bekymmer se håret falla bort, om Ni tillskriver Specialisten i härsjukdomar VALENTIN LINDBERG, Kommandörsgatan 12, Stockholm, träffas kl. 12-2 vard. Flera tusen bevis finnas från botade skalliga och tunnåriga personer. Uppgiv ålder, sjukdomens art m. m. Bi-foga 40 öre för svar i diskret brev. Mina behandlingsmetoder äro-berömda av såväl vetenskap, press som allmänhet.

FALU- ÄTTIKA

— den bästa **konserverings-, mat- och bords-ättika** som finnes i marknaden —

tillverkas och försäljes i parti av

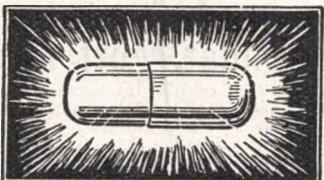
Stora Kopparbergs Bergslags A.-Bol.
STOCKHOLM.

Napoleons dagorder löd: "Soldater, sköten Edra fötter!" **Edra fötter**

hållas i utmärkt kondition, vilket bidrar till hälsa och välbefinnande, om Ni använder Tiz Fotkur. Effektivt vid alla slags fotåkommor, såsom liktornar, fotsvett, valkar, ledknölar, kylskador, nagelträng, ömhet, svullna fötter, hälskramp o. d. En kartong Tiz Fotkur, med Tiz-lösning, kr. 2.50. Två fraktfritt. Adamssons Hälfotsinlägg 4.75. Uppgiv skonummer. Ny rikt illustrerad priskurant jämte Adamssons receptbok för hemmet gratis o. franco från ADAMSSONS SJUKVÅRDSAFFÄR, Centralpalatset, Stockholm. Obs! Särskild butik för damer!

Gynna IDUNS annonsörer!

SPIECKERS SANOKAPSLAR

alstra nerv- och muskelkraft. Undanröja kraftnedsättning, trötthet, sömnlöshet, överansträngning, blodbrist och svaghetsstillstånd, ojämförligt snabbare än något annat medel. Intyg från kända svenska personer på begäran gratis och franko. Askar om 20 kapslar (tillräckligt för 20 dagars bruk) å alla apotek och kemikalieaffärer till pris kr. 4:25 eller exp. portofritt från undertecknade.

Stor kur (10 askar) kr. 38:50.
Liten kur (5 askar) kr. 20:—.
Generalagenter för Skandinavien:

Harald Westerberg & Co.,
Göteborg.

NORMANS

INKKONINGSAPPARAT och BURKAR
TILL BILLIGA PRISER
TEGNERGATAN 23 ODENGATAN 41

DRI-PED

Halvsulning kostar blott 1/3
med Dri-Ped, ty

Lädet besitter tredubbel slitstyrka. Lädet är berett av 1 ma oxhud. Lädet är oemottagligt för vatten. Lädet erhålles endast hos

A.-B. SLITSTARK

Halvsulningsfabrik,
Pipersgatan 8, Stockholm.

Ring Riks 316 27

Skodon hämtas o. hemskändas.

Obs! FÖRSTADSBOB. Obs!

Reparationer mottagas genom följande inlämningsställen:

Lennells Express, Engelbrekts-
gatan 3, E. Walléns Cigarraffär,
Stadsgården 22, Paketinlämningen,
E. Sjöberg, Mästersamuelsgat. 68,
Sv. Pressbyråns kiosk vid Rop-
sten, Sv. Pressbyråns kiosk vid
Hornstull, Konsumenternas Ekipe-
ringsaffär, Grevgatan 9.

SMÅ GRYTOR HA OCKSÅ Skultuna märket

turen. Och om ni då vill se, då skall ni finna, att det finnes så mycket att där älska och glädjas åt. Gå ut och tag reda på andras sorg och elände och även där kan ni finna en art av glädje — om ni bara vill sprida glädje. Jag har läst i en bok, att varje den minsta lilla gärning samt den allra minsta lilla tanke som utgår från oss människor, uppsuges av jorden samt en gång bringar frukt. Är detta sant — vi veta ju ej — då måste vi lära oss leva ett liv — för andra. Försök, tänk och uppjud eder hela kraft och vilja, att forska efter glädjen istället för efter sorgen. Det är en svår forskning, och den tar tid men den går att vinna. Lär eder på nytt få en glad blick och en viljestark kvinna måste ni på nytt bli. Hur tror ni, att ni skall kunna vinna något när ni är viljelös? Och så ut bland människor och lär och tvinga på eder andra tankar än dem som nu utgör eder sorg. Bäst vore om ni hade det jag hade, när jag var "nere", en god kvinnlig vän som tvingade eder på andra tankar och som ruskade om eder så ni på nytt fick styrka och mod. Jag minnes min goda vän då, hur jag ibland ja många gånger tyckte att hon var hård och grym mot mig när hon så där tog i med "hårdhand-skarna" för att få mig ur min livsleda. Jag frossade i mina dystra tankar men hon gav mig ingen pardon och nu är jag henne så varmt tacksam. Skaffa eder styrka och mod och ta då ej så viljelöst emot eder mans brutala sätt, visa att även ni har en vilja. Försök att bli det ni en gång var och kanske, att ni då även kan återföra glädjen och lyckan i edert hem. Om ej så glöm ej att lyckan och glädjen kan tolkas och finnas på flera än ett håll.

Om jag nu visste, att ni har kunnat förstå vad jag menat med mina ord, då vore jag glad. En del känslor äro så svåra att tolka på papper och så här med en gång. Ord kunna så lätt missförstås och måste i så fall diskuteras. Men ni vill nog ej brevväxla med mig? Om så skulle vara kan ni ju genom vår gemensamma vän Idun insätta följande annons, att "En kvinna av medelklassen" önskar brevväxla med "Återfunnen glädje", och jag skall då insända ett brev till eder nuvarande sign. med min adress och namn, att av eder som nu hämtas på tidningens exp.

Bliv ej ond på mig om några ord av vad jag skrivit låtit hårda, jag vill eder inget ont utan önskar tvärt om jag kunde hjälpa. Kanske att ni skrattar åt mitt brev och tycker, att det är konstiga ord i en ung flickas mun? Ja, jag blir i så fall inte ond, utan känner den lilla fröjden med mitt

Den duger till allt!

NÄR Ni behöver nya kläder åt Edra små, laga och stoppa deras gamla plagg eller Ni vill brodera ett arbete — alltid är symaskinen till ovärderlig nytta. Vid anskaffandet av symaskin är det dock av största vikt att Ni ser till att Ni får en Husqvarna, ty inga andra kunna i styrka, elegans, hållbarhet, tyst- och lättgående utvärda jämförelse med

Husqvarna symaskiner

Husqvarna Symaskiner äro de enda, som tillverkas inom landet. Återförsälj. på alla större platser. Förmånliga avbetalningsvillkor.

Persbergs Blandning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

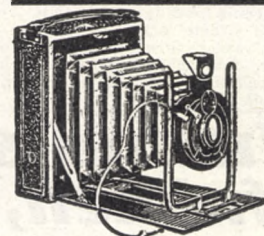
Varje familjeförsörjare bör bereda sina efterlevande Pension i ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör återopas.

STORKYRKOBRINKEN 11 - STOCKHOLM

Enastående billigt!

Envar kan fotografera.

Genom en händelse äro vi i tillfälle försälja ett mindre antal av de utmärkta

VERO BÄLG-KAMERA

i enlighet med bredvidstående avbildning till ett enastående billigt pris eller c:a 1/2 butikspris.

Apparaterna äro av allra bästa utförande och ägna sig såväl till porträtt-, inomhus- och utomhusfotografering. Apparaterna äro försedda med

Brilljantsökare, Distansskala, Tidregulator,
Irisbländare, Mattskiva, Dessutom medföljer
Trädavtryckare, 3 Kassetter, gratis bruksanvisning.

Sändas pr post mot postförskott i den ordning order ingå.

VERO Turistapparat för plåtar och film i storlek 9x12 cm. **Kr. 30:00**

VERO Turistapparat för plåtar och film i storlek 6x9 cm. **Kr. 22:50**

Obs! Kunna också levereras med Plåtfilmskassetter till 12 film till 3:— kr. högre pris pr apparat.

Vår garanti: Därest icke apparat är till belåtenhet garanterar vi fritt utbyte eller återbetalning vid returnering inom 8 dagar.

Adressera endast: ETA VARUDEPOT, Hälsingborg 3.

OBS! Detta enastående billiga pris gäller endast 14 dagar från denna tidnings datum, varför rekvisitioner torde insändas snarast möjligt.

VARU-MÄRKE

MENTHOLATUM

INREGISTRERAT

Mot Klåda, Solbränna, Insektsbett. Finnes på alla apotek. Nederlag: Kronans Droghandel, Göteborg. Begär gratisprov.

FAMILJERÄTTSÄRENDEN

Aktenskapsförord. Boskillnade och aktenskapskillnadsamål.
Boutredningar och arvskiften.
TESTAMENTEN
Advokattfirman
Andén & Staël von Holstein
 Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein
Lilla Vattugatan 14.
 Böko 7576, 24488. Allm. 10834

brev, att det har skänkt eder ett litet leende. Ända litet gott!
 Nu till sist önskar jag eder en stark vilja för med den kommer glädje och hopp!
 "Återfunnen glädje."

BREVLÅDA.
 EXP:S BREVLÅDA.
 Signatur "Ensamstående Høsten 1921". Eder annons kostar kr. 6:— som torde insändas varefter densamma införes i först utkommande n:r.
 Signatur "U. 61" samt "Ömse-sidig trevnad" torde avhämta svar å Iduns exp.

LEDIGA PLATSER
Lantbrukaredotter, frisk och duglig, fullt hemmastadd i matlagning, konservering och bakning samt ett hems ordentliga vårdande, erhåller genast plats, ålder 25 å 30 år. Svar med tillförlitliga betyg och rek. jämte foto sändes till Dagöholm, Walla.
Snäll, barnkär flicka, ordentlig och frisk, kunnig i sömnad och strykning, erhåller plats 1 sept. i prästhem att sköta tre små barn, vara deras äldre sysskon något behjälplig samt omhändervärd barnkammarstämning o. dyl. Svar med fotografi, betygsskriften och uppgift om löneönsknin gatorde snarast sändas till fru Murray, Hudiksvall.

Anspråkslös flicka erhåller plats som ensamjungfru i 4 pers. hushåll (ej småbarn) halv timmes resa fr. Stockholm. Kännedom om matlagning ej behöfvig, då matmodern själv deltagit i arbetet. Eget rum. Svar med betygsskriften och foto till fru Carl Frölander, Spånga.
Enkel bättre flicka (ej för ung) kunnig i husliga görom., även söm., event. vävning o. som tills. med husm. är villig sköta ett hem i vacker trakt på landet erh. nu genast eller 1 sept. god plats i 2 pers. hush. (medelåld.) Hjälj med tvätt o. skurn. Nut. bekv. Sv. till "Herregård" under adress S. Gumaelius' Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Till herrgård i Småland önskas i början av september undervisningsvän lärarinna att läsa med en 9 års gosse och för övrigt vara behjälplig med förekommande göromål. Svar med betyg, lönepretentioner, ålder m. m. till "Lantliv", Iduns exp.
En pålitlig och ordentlig ensamjungfru kunnig i matlagning och bakning får plats den 15 augusti eller senare i mindre familj i Rönninge nära Stockholm. Vatten och avlopp, värmeledning och elektr. Ijus finnes. God lön, gott bemötande och eget rum erbjudes. Sv. med avskrift av betyg sändes under adress: "Fri resa", Iduns exp., f. v. b.

Duglig och pålitlig kokerska, ej för ung samt sykkunnig BARNHUSA, något van vid servering, erhålla plats senast 1 sept. Svar till "Ordentlig" och "Barnkär", Norrköping p. r.

I goda hem finns väl avlönade platser för ex. barnsköterskor, barn- och ensamjungfrur, husmor, kokerskor och andra hembiträden.
Stockholms Stads Arbetsförmedling.
 Regeringsg. 107. Högbergsg. 37. Exped.-tid 9—4, dag före helgdag stänges 2.
 Obs. I betyg och rekommendationer börja medhavas. Även tillf. arbetskraft förmedlas. Avgiftsfritt för både husmodrar och tjänare.

En enkel, energisk, undervisningsvän guvernant önskas till hösten, till lantgård i Skåne, att läsa med tre flickor i ålder 7 och 12 år. Svar till Fru Signe Sjödal, Skarhult.
Bildad flicka av god familj, ej under 25 år, stadga och pålitlig, erhåller plats senast den 1 okt som hjälp och sällskap åt ensam, 60-årig dam. Hjälj till grovstysslor. Eget rum. God lön. Svar till "Famlijemedlem", Norrköping p. r.

Barnsköterska, hålst exm., pålitlig och snäll, önskas från 15 sept. för vården av ett spädbarn o. hjälj med 2 flickor om 4½ o. 2 år. Svar med rek., löneanspråk och åldersuppgift till "Fru E. G. B." under adr. S. Gumaelius' Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Tyska, barnkär, anspråkslös önskas 1 sept. till Karlstad. Svar till "Pålitlig M. S.", Iduns exp., Stockholm.
Kompet. lärare eller lärarinna för 11 års gosse erhåller plats genast. Betyg m. m. sändes till Samviks Gärdskontor, Västervik.

En distrikt-skötersketjänst inom Hallands sjukvårdsområde med station i Kungsbacka är till ansökan ledig. Arlig lön, inberäknat ersättning för kost och logi, 2,000 kronor samt dyrtidstillägg enligt statens bestämmelser å 500 kronor. Ansökningar, åtföljda av betygsskriften, tjänstetids-, ålders- och läkareintyg insändas före den 15 nästkommande september till Barnmorskestyrelsen i Halmstad.

Pensionärföreståndarinna Sydfrankrike. Medelålders fransktalande svenska önskas förestå mindre, 1:a kl. pensionat i Areachou. Svar med referenser och fotografi till: "Franskt-Svenskt Pensionat", Iduns exp.

Bagerska, fullt kompetent, erhåller plats i hem-bageri den 1 Okt. Svar med uppgift om ålder och löneanspråk till Fru Gerda Larsson, Hudiksvall.
Att förestå skolhushåll i Nyköping, 2 å 3 gossar, önskas bildad person, huslig, som själv åtager sig allt arbete och med intresse och kärlek vårdar barnen och tillser deras studier. Svar med löneanspråk och rekommendationer till Michalowski, på Björkvik.

Hushållsfröken, kunnig i matlagning och ett hems skötande erhåller förmållig plats genast eller den 1 sept. Svar med betyg, fotografi och löneanspråk sändes under adress "Hushållsfröken", Sv. Telegrambyrå, Sundsvall f. v. b.

PLATSSÖKANDE
 UNG FLICKA av bästa familj, som avlagt studentexamen och för närv. vistas i England samt behärskar eng. språket önskar till 1 Okt. plats hos fint bildad familj i Stockholm såsom husmors hjälp och sällskap. Är villig att taga hand om barn och vara behjälplig med läxläsning. Svar till "England", Sv. Dagbladets Annonsbyrå, f. v. b.
 I LITEN BÄTTRE FAMILJ önskar enkel 20-årig flicka plats till den 15 sept. att tillsammans med god husmor lära sköta hemmet. Är villig deltaga i allt inom ett bättre hem förekommande göromål. Är något sykkunnig. Svar med uppgift om lönevillkor o. dyl. till "Famlijemedlem G. L.", Iduns exp. f. v. b.
Ung, förtvivid mor begåvad, fint bildad och av god familj, som nu, ensam med ett fyra månaders barn ser sig utan existensmöjlighet söker ett hem för sig och barnet hos ensamst. dam eller i familj där hennes kunskaper kunna vara till nytta. Svar till "Tillfällig snar hjälp", Iduns exp. f. v. b.

MUSIKALISK, Språkkunnig guvernant önskar plats i god familj. Goda rek. Svar till "Undervisningsvän", A.-B. Gumaelius' Annonsbyrå, Göteborg, f. v. b.
UNG FLICKA önskar plats, i familj att läsa med minderåriga barn, samt hjälpa till i hemmet, även skrivgöromål, har avlagt realskoleexamen samt är något musikalisk. Svar till "18 år", Iduns exp. f. v. b.

22-årig lantbrukaredotter önskar i början av september plats på större lantgård, helst i mellersta eller södra Sverige, att under praktisk husmoders ledning få lära matlagning och ett bättre hems skötsel. Svar inom 8 dagar till "Famlijemedlem" p. r. O. Klagstorp. (Skåne.)

En fint bildad 24 års wienerflicka av mycket god familj, musikalisk, talande utom tyska franska och genom vistelse i Sverige även något svenska, önskar plats som sällskap, lektrisk och biträde i hemmet. Svar till "Sverige-entusiast", under adr. S. Gumaelius' Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.
Kvinnlig jordbrukare önskar plats till hösten, att förestå ensam dams lantegendom. Flera års egen praktik som jordbrukare. God teoretisk utbildning. Sökande är av god familj. Svar till "Pålitlig och energisk", Iduns exp. f. v. b.

Lantbruksbokhållare med drift och energi, assistentutbildning söker plats, att sköta bokföringen på större egendom i södra eller mellersta Sverige. Svar till "1886", Iduns exp. f. v. b.

26-årig, bättre flicka, som genomgått hushållsskola söker plats i trevlig familj, helst i Stockholm. Gärna där barn finnes. Svar till "December", Iduns exp., f. v. b.
Plats som guvernant eller hjälj i familj önskas av flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk och är något undervisningsvän. Svar till "Skånska", Iduns exp. f. v. b.

Fransktalande ung flicka av god familj, söker plats till hösten som privatsekreterare eller husmoders hjälp och sällskap i fint och bildat hem. (Famlijemedlem.) Sökande är något van vid att undervisa barn, musikalisk och huslig (genomgått Fackskolan). Har dessutom vistats ett år i utlandet i och för studier. Vid lön fastes mindre avseende, men däremot vid ett gott och vänligt bemötande. Referenser lämnas och önskas. Svar till "Glad och villig", Svenska Telegrambyrå, Malmö.

Guvernant med 2-årig praktik önskar plats i musikalisk familj, helst mellersta Sverige, att läsa med barn i åldern 8—12 år. Svar till "Guvernant", Seiffle-Tidningen, Seiffle.
Bildad norsk flicka (18 år) med flickskoleex. och som genomgått kurs vid "Nordstrand Husmoderskole" önskar plats i större hus eller herrgård som husmoders hjälp och sällskap. Svar märkt "Famlijemedlem R. N.", adr. fröken Nilssons Damfrisering, Borås.

Guvernantsplats sökes av ung undervisningsvän östgötska. Har även undervistat i musik. Svar till "Høsten 1921 E. E.", Iduns exp., f. v. b.
Barnkär ung flicka av god familj önskar plats till hösten som hjälp och sällskap hos familj, antingen i präst- eller herrgård, helst där småbarn finnes. Haft plats cirka 1 år i prästgård och är kunnig i hushåll. Genomgått hushållsskola och barnvårdskurs. Svar till "Barnkär 20", under adress S. Gumaelius' Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Plats vid privat- eller folkskola önskas av studentska med universitetsstudier och undervisningsvana. Sv. "1921—1922", Iduns exp., f. v. b.
Ung bildad flicka, godsägaredotter, önskar 1 okt. plats som sällskap och hjälj i god familj eller i närheten av stad eller större samhålle. Å lön fastes ej avseende men på ett vänligt bemötande. Svar till "Huslig och arbetsam", Skredsvik p. r.

Två bildade flickor 20—22 år önska komma till herrgård eller större hem, där jungfru finnes. Vana vid hushåll, sömnad, vävning och undervisning av barn. Svar till "Gemensamt rum", Karlskrona Tidningens Annonskontor, Karlskrona.
Två systrar av god lantbrukarfamilj i 30-års åldern önska plats tillsammans (ev. skilda) i prästgård ell. herrgård. Intresserade o. kunniga i hushållsgöromål o. något sykkunniga. Svar till "Famlijemedlem", Iduns exp. f. v. b.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets ställning den 31 juli 1921.

Tillgångar:			Skulder:		
Kassabehållning	6,383,929:	69	Aktiekapital	40,000,000	
Obligationer	12,632,135:	93	Reservfond	20,000,000	
Fastigh. o. inventarier	7,877,196:	62	Dispositionsfond	2,000,000	
Reverser mot säkerhet	151,956,115:	02	Pensionsfond	700,000	
Växlar	73,191,258:	25	Depositions- och Kapitalräkningar	147,070,548:	36
Kreditiv- och Löpande	76,355,194:	83	Sparkassräkning	72,683,201:	24
Hos inhemska banker	152,745:	31	Giro- o. Löpande räkn.	51,845,682:	08
Hos utländska banker			Postremissväxelräkning	4,162,076:	69
för egen räkning			Till inhemska banker	2,300,000:	—
kr. 7,804,257:	16,		Till utländska banker	1,282,447:	77
andras räkning kr.	14,889,838:	36	Av utl. banker insatta	7,589,348:	11
7,085,581:	20		A andra räkningar ...	21,628,039:	25
A andra räkningar ...	27,822,929:	49			
	Kr. 371,261,343:	50			

För ensamstående person önskar medelåld., ensam dam få blija till verklig nytta o. trevnad emot fritt vivre el. att dela hemmet. Goda ref. Svar med nödiga upplysn. emotes till "Livsuppgift", Iduns exp. f. v. b.

Ung fru önskar komma på herrgård e. d. för att lära matlagning under skicklig ledning. Prisuppgift m. m. till "Södra Sverige Sept. Dec.", Karlskrona p. r.

Bättre flicka (25 år) önskar å lantgård eller herrgård, under god husmors ledning, lära allt som till ett bättre hem hör. Svar till "Famlijemedlem E. S.", Allm. Tidningskontoret, Sthlm.

Kvinnlig lantbrukselev 24 år, med 1 års praktik önskar plats i höst i södra Sverige mot fritt vivre och helst någon lön. Svar till "Famlijemedlem", Allmänna Tidningskontoret, Gustav Adolfs Torg, Stockholm.

Ung flicka med normalskolekompetens och fina betyg önskar plats som guvernant eller annan lämplig sysselsättning. Svar till "D. W.", Iduns exp. f. v. b.

Bildad hjälj för hemmen (guvernater, husföreståndarinnor etc.) erh. genom Hennes Platsförmedling, Malmö. Tel. 7993.

Ung flicka önskar plats på större lant- eller herrgård för att lära sig hushåll under skicklig husmoders ledning. Önskar anses som famlijemedlem. Svar emotes tacksamt till "1 sept. eller senare", Svenska Telegrambyrå, Malmö.

Å herrgård e. d. önskar ordentlig, arbetsam flicka plats några månader att mot fritt vivre deltaga i hushållet. Är kunnig i alla hushållsgöromål men önskar lära mer. Svar märkt "Ordentlig 36", Iduns exp. f. v. b.

För att lära undervisa önskar ung flicka komma till någon hel-pension e. dyl. där barn i förberedande klasser finnes. Tacksam för svar till "Intresserad", Norrköping p. r.

Flicka av god familj önskar plats å gård för utbildning i hushållsgöromål, har genomgått hushållsskola och har någon praktik. Svar till fru Danielsson, Långvinkelsgatan 1, Hälsingborg.

Ung, barnkär tyska, kompetent att undervisa i musik, kunnig i språk (även tysk och fransk handelskorrespondens) samt sömnad, söker anställning i familj helst i Stockholm eller dess omgivning. Närmare upplysningar erhållas genom fru A. Runeman, Lerum.

Platssökande 18-årig flicka från lärarefamilj med utm. betyg från 8-klassigt läroverk, frisk, van vid undervisning, sömnad och husliga göromål önskar plats i bättre familj. Svar till "K. N.", p. r. Sternö, Karlshamn.

En elementarbildad, huslig prästdotter söker plats i familj såsom guvernant eller hjälj i hemmet. Svar till "19 år", Rävlanda.

En 28-årig flicka önskar till den 1 okt. plats i Sverige eller utlandet som sekreterare och samtidigt hjälj i bildad, trevlig familj. Kompetens: 8-klassigt läroverk, musikalisk, stenograf och maskinskrivska. även undervisningsvan i vanliga skolämnen, språk och musik, hushållskunnig etc. Fina referenser och goda betyg. Svar till "God hjälp", Iduns exp., f. v. b.

Ung, tysk lärarinna, som sista halvåret vistats i Sverige önskar omkr. den 15 sept. anställning i Mellan-Sverige att i god familj biträda vid vården av de yngre barnen även-som läxläsning med de äldre. Kunnig i sömnad. Svar till A. Brinkman, Folkhögskolan, Tärna.

21 års flicka från gott hem i landsorten önskar plats i liten, bättre familj, att vara husmoder till hjälj, särskilt i köket. Ben. svar till: "Energiisk 1 Sept.", Sörmlandspostens kontor, Eskilstuna.

Guvernantsplats önskas av undervisningsvän ung flicka med synnerligen goda betyg och rek. Har förut innehaft dylik plats. Svar till "Box 19", Hälsingborg.

Enkel bildad flicka önskar nu eller framdeles plats i fin familj som hjälj och sällskap. Helst i Stockholm eller närhet. Har genomgått hushållsskola. Svar till "Famlijemedlem S.", Långaryd p. r.

INACKORDERINGAR

SOM KAMRAT TILL EUNA BARN finnes plats i verkligt gott och harmoniskt hem för en 9 å 10-års goss-lärov. 1:sta kl. kurs) frisk, praktig och vaken pojke 150 kr. i mån. Ref. önskas och givas. Svar till fru A. Hallbäck, Prästgården Hyssna.

Doktorinnan Vilma Erikssons Vilohem beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mot-tagas ej.

I officersfamilj i Stockholm mottages som helinack. två unga flickor, helst studerande. God tillsyn. Ref. önskas och givas. Svar "Hem-trevnad", Lommaryd.

I bildat, gott hem kan flicka erhålla inackordering och även undervisning till inträde i ngn av läroverkets första klasser. Moderlig vård och tillsyn. Svar till "Hem i Djursholm", Iduns exp.

I prästgård, norra Bohuslän, mottages till hösten till 13 årig flicka såsom inackordering för att tillsammans med egen dotter undervisas i vanliga skolämnen jämte musik. Svar snarast möjligt under adr. "Høsten 1921, P. R.", Strömstad.

I en ämbetsmannafamilj i Stockholm, där ungdom finnes, kan gott och bildat hem i höst erhållas för en ung flicka om 12 å 20 år. Bästa om-vårdnad, eget soligt rum, centralaste läge. Sv. till "12 å 20 år", Bettna p. r.

Två yngre skolflickor erhålla helinackordering i ämbetsman-familj. God vård och tillsyn erhål-les. Svar till "225", Iduns exp.

I prästgård, norra Bohuslän, önskas till hösten undervisningsvän, helst musikalisk lärarinna för 2 event. 3 elever. Svar åtföljt av betyg, rek. och foto torde sändas under adr. "Prästgård P. R.", Strömstad.

Inackordering. Pensionerade hrr och damer, som önska sig gott, stilla, trevligt hem kunna till hösten erh. årsinack. å Jonsebergs herrgård. Vackert belägen vid Bräven, Östergöt., 3 km. fr. järnvägsst., 2 tim. fr. Norrköping, ångb. anlp. Jon-seberg, elektr. lj. Mot det att pension-begagnar sig av egna möbl., sängkl., linne blir priset 200 kr. pr mån. Upp-lysn. lämnas. "Gott hem", Källviks-Brunn, Loftahammar.

PENSIONAT
Wiesbaden
Sanatorium Nerotal
 Prof. Med. Dr. H. Vogt.
 Reumatism, Gikt, Invärtes- & Nerv-
 sjukdomar. Öppet hela året. Prospekt.

DIVERSE
Vem vill köpa
 s. k. äkta schal, felfri, härligt mönster.
 Storlek 325x160 cm. Svar till "Mor-
 morschal", Iduns exp.

Flickpension
å Villa Vettra

Naturskönt beläget vid Vetterns norra skärgård. Ny kurs 15 sept.—15 dec. Teoretisk och praktisk undervisning av fackutbildade lärarinnor i finare och enklare matlagning, konservering, bakning, slakt och alla husliga sysslor. Lektioner i franska, läderplastik samt allt slags finare handarbete, linne och klädsömnad av införd fransk lärarinna. Angenämt hemliv, god omvårdnad. Elektriskt ljus. Prospekt mot porto. Riks Sundbo Hammar 10. Fru Elvira Göbel, Askersund, Hammar.

VILLA
till salu.

Vid Skånes västkust, 5 km. från Landskrona är en vacker 7 rumsvilla med större trädgård och park till salu. I Iduns nr: 31, sida 719 a, finnes fotografi över villan och läget ifråga. Refl. bedes hänvända sig om alla upplysningar till ägaren Patrin E. Korch, Häljarp.

GLANSULL

äkta "Samarang" bästa stoppningsmedel i kuddar och bättre sängtäckan å 6:— kr. kg. fraktfritt mot postförskott. Prover gratis mot porto.

OSCAR PEHRSSON,
 Falkenberg.

Utmärkta organ
 för
annonsering i landsorten:

- Avesta:** Avesta-Posten.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gevle:** Gevle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad.
- Höganäs:** Höganäs Tidning.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Tidningen Karlshamn.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Värmlands Läns Tidning.
- Katrineholm:** Katrineholms-Kuriren.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöten.
- Ludvika:** Ludvika Tidning.

Crème o. puder
 att användas vid skötsel av späda barn, Baddunderlag, Dinappar, flaskor m. m. Babybyxor, impregn.
 I parti och minut billigast från
Carl Stangenberg,
 10 Hötorget, Stockholm. R. T. 7762.
 A. T. 28690.

Lider Ni av huvudvärk och nervsmärtor?

Om Ni alltjämt lider av huvudvärk, reumatism, ischias eller neuralgi, därför att de medel, Ni använt, icke hjälpt eller åstadkommit sve tningar, hjärtklappning och susning för öronen, så försök med Dr. Stohrs Kephaldotabletter. De skola hjälpa Eder och äro fullkomligt oskadliga för hjärta och andra organ. Användas sedan åratals av de främsta kliniker och läkare med de bästa resultat och utmärkta rekommendationer. Finnes å alla apotek.

Hämorroider
 försvinna efter några dagar vid användning av HÄMOSALVAN från Kem. Tekn. Fabr. Elefanten, Göteborg.
 Pris kr. 10:— pr stor burk mot postförskott eller förut insänd likvid.

Svenska Storessystemet
 N:a Smedjeg. 26, Stockholm
 Riks 2680
 P. M.

»Stores» är en efter bästa utlänska förebilder startad partiäffär för försäljning direkt till allmänheten av **specier, kaffe, konserver** etc Självklart blir **Genom alla mellanhänders bortfallande** härigenom varorna mycket billigare än i handeln. Packningar till landsorten utföres omsorgsfullt. Skriv efter prisurant.

Svält ej
 Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-närings-salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

Vägglöss
 Desinf. med amerik. gassystem (ej cyankalium). Ej risk eller obehag för grannar. Specialitet: Kackerlackor, Mal och Vägglöss.
 Nordiska Desinfektions Anstalt.
 Riks 804 85. Allm. 168 13.

Genom en annons uti **Nya Wernlands-Tidningen**, som är **Värmlands äldsta och enda dagliga tidning**, träff- **10,000** hem i länet far Ni över och stiftet.
 Huvudkontor: Karlstad.

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik
 medför enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
 Kursen, 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.
Professor PATRIK HAGLUND'S
 Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik. R. T. 7025, Stureg. 62, Sthlm S. T. 8301. För behandling av stödj- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformationer och funktionsrubbingar.

D:r A. KARSTEN
 Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
 Behandling av **reumatiska åkommor.**

Med. D:r Emil Kleens
 ettåriga kurs för damer och herrar i Massage och Sjukgymnastik börjar den 1 Okt. kl. 10 f. m. N:o 37 Mästersamuelsgatan 2 tr. och fortsätter med biträde av Gymnastikdirektören Fru Elsa Kjellgren till slutet av april 1922. Prospekt begäres städe under adress 43 Engelbrektsгат. Emil A. G. Kleen.

Doktor T. Sjögrens Röntgeninstitut
 Sturegatan 8, Stockholm.
 UNDERSÖKNING av sjukdomar och skador i bencystemet, lung- och hjärtsjukdomar. BEHANDLING av hudsjukdomar (ss. kronisk eczem, hudkräfta, hår- och skäggsvamp), körtelvulster, struma, neuralgier m. m. Mottagning 2—3 helgfria dagar. R. T. 3985. A. T. 8399.

GÖTEBORGS GYMNASIKA INSTITUT
 Östra Hamngatan N:o 45
 Förmånligaste specialkurs i **MESSAGE O. SJUKGYMNASTIK**
 Ny kurs börjar den 15 september. I kursen ingår kostnadsfritt undervisning i Pedagogisk gymnastik, Ortopedisk behandling, Elektrisk behandling, Värmebehandling, Zander-gymnastik, Förbands- och samaritkurs. Begär illustrerat prospekt.

Stockholms Nya Gymnastiska Institut
 S:t Eriksgatan 32, Stockholm.
 1-årig kurs. Begär prospekt!

I massage och sjukgymnastik, LJUSBEHANDLING, ELEKTRICITET, VÄRMEBEHANDLING, BAD-BEHANDLING m. m.

börjar ny kurs i sept., räcker c:a 8 månader och kostar 700 kr. Grundligaste utbildning. Ytterst begränsat elevantal.
MALMÖ ZANDER-INSTITUT.

Gymnastikdirektörsexamen
 avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar 15 sept. Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

Institutet för Kvinnliga Läkareassistenter
 Nytorpgatan 23 A, Stockholm
 börjar tvåårig utbildningskurs i sept. 1921.
 Kursen omfattar: 1) grundläggande teoretisk-praktisk kurs; 2) kurs i huslig ekonomi; 3) praktisk tjänstgöring som sjukgymnast vid badort; 4) praktisk tjänstgöring i sjukvård samt 5) provtjänstgöring som läkareassistent. Minimikompetens: 6 klassers läroverk eller motsvarande. Begränsat antal elevplatser. Kostnadsfri platsförmedling efter godkänd kurs. Läkarereferenser. Kursavgift 1,500 kronor. Alla från institutet utexaminerade elever ha va omedelbart erbjudits goda platser. Begär prospekt.

Velvet Complexion.
 Överträffligt hudmedel. "Velvet Complexion" är en mjölkliknande vätska som utan tvivel är framställd av mandel. Vilka ytterligare ingredienser som släta ut rynkor, göra musklerna fasta och giva hyn klarhet och vithet, vet jag ej. Något trolleri är det. Ur Anna Söderberg: Skönhetsvärd. Pris kr. 8:— Fås överallt. Import: AB. PARFYMERI BARLACH Stockholm C.

Fräkencreme
 Borttager fräkan, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6:50 + porto. Försändes diskret. Franska Parfymermagasin, Hovleverantör, Drottninggatan 21, Sthlm.

ICA

Språkskola i England.

Under beskydd och medverkan av Anglo-Swedish Society i London anordnas 15 sept.—15 dec. å badorten Shanklin på Isle of Wight för studerande kvinnlig ungdom en kurs i engelska språket och litteraturen under ledning av en engelsk rektor och en engelsk skolföreståndarinna. Deltagarna inackorderas i bildade privata familjer. Högst 10 deltagare. Vidare meddelar under tecknad. Upplysningar kunna och erhållas genom Fru Viola Lyttkens, Djursholms-Danderyd (tel. 68).
 BERNHARD JANSSON.
 Lärare vid Linköpings h. allm. läroverk.
 adr. t. o. m. 22 aug. Bengtafors (tel. 46) och därefter Liaköping (tel. 1376).

Grundad 1906 T. 154, 254, 354

Katrineholms Praktiska Hushållsskola
 öppnar nya kurser i HUSHALLS- och SLÖJDAVDELNINGARNA den 1 september.

Undervisningen ledes av erkänt skickliga lärarinnor i finare och enklare matlagning, servering, bakning, charkuteri, konservering, syltning, saftning, smörgåsbredning, uppläggningar, servetthyrning, dukning, hälso- och sjukvårdslära, konstslöjd och konstvävning, linnesöm, glansstrykning, hushållsbokföring m. m.
 Efter genomgången kurs anskaffas förmånliga platser åt dem, som så önska. Skolan förfogar över ljusa, tidsenliga lokaler. Ny regim. Prospekt erhålles mot 50 öres porto. Uppgiv avdelning.
 Adress: **Katrineholms Baskilda Läroverk, Katrineholm.**
 ELIAS ÖHMAN, verkst. direktör.

Karlskoga praktiska läroverk för män och kvinnor

börjar 1 nov. Praktisk ungdomsskola med 9 statsunderstödda specialavdelningar. Stipendier. Naturskön trakt. 7,200 elever hittills. Prospekt mot dubbelt porto. Adress: **Karlskoga.** JOH. LINDHOLM. Rektor.

Herrsätra Skola,
 8-kl. flickskola, HJELPENSION, förlagd till Cariberga villaegendom, Södertälje. Skolan står under Kungl. Skolöverstyrelsens inseende.
 ANNA SUNDIN. Riks Södertälje 5 32.

Skogsbo Hushållsskola, Leksand

börjar den 20 sept. 1921 sitt 18:de arbetsår för 8 unga flickor, som slutat skolan. Kursen omfattar enklare och finare matlagning, även vegetarisk, handarbete, vävning samt födoämneslära, bokhålleri och främmande språk. Elever mottagas endast för helt år. Närmare upplysningar och referenser lämnas av GERTRUD WALLIN. SIGNE PHILIP.
 LEKSAND

Fröbel-Institutet i Norrköping

omfattar nedanstående utbildningskurser: A. för barnträdgårdar, B. för uppfostrarinneskolan i hemmet, för barnkrubbor m. m., C. för späda barns vård. Prospekt sändes mot porto.
 Ellen Moberg. Maria Moberg.

Strengnäs Husmodersskola
 Ny kurs börjar den 20 augusti. Grundlig och praktisk undervisning. Prospekt mot porto genom Fru M. Braune, Strengnäs.

Göteborgs Nya Husmodersskola
 SÖDRA ALLÉGAT. 2 A RIKST. 10624
 Husmoderskurs på 1 termin börjar d. 8 sept. Grundlig och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, konservering, bakning, dukning servering m. m.; linnesömnad, hälsolära, barnavård (valfr.). Prospekt och upplysningar på begäran.

Elsa Philips Husmodersskola, Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
 börjar sin 27:de kurs för bildade unga flickor den 15 sept. 1921. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar av bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållens ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Adress till 28 aug. Nyåker, Leksboda, sedan Stockholm.
 Prospekt, ref. och närmare upplysningar på begäran.
 ELSA PHILIP, Stockholm.

E. Hults Flickpension, Djursholm,

emottager elever den 15 sept. på 3 månader. Husmoderskursen omfattar: Matlagning, Kläd- och Linnesömnad, Konstslöjd, Målning, Engelska, Tyska och Franska språken samt föreläsningar i Konst- och Litteraturhistoria med besök i Stockholms museer under sakkunnig ledning. Som valfria ämnen ingå Musik- och Sånglektioner. Prospekt med referenser, adr. E. Hults Flickpension, Djursholm. Tel. Djursholm 478.

IDUNS PAPPER
GRANSHOLMS FINPAPPERSBRUK
 ANLAGT 1803 - - GEMLA - - ANLAGT 1803
 Specialbruk för hnsre papperssorter.
 OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:
R. W. STARE
 R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 192 30

GIFT ER ALDRIG

Om Ni besökt Bröderna
Ljunggrens Möbelfäffär, Adolf
Fredriks Kyrkogata N:o 7.

REFLEX

Utför själv arbetet.

Efter endast blötläggning och uppvärmning upptagas kläderna bländande vita om man använder Södergrens moderna tvättmedel REFLEX vilket blöter smutsen ur kläderna utan såpa, soda eller klor, utan borstning, skrubbing eller bykning.

Reflex försäljes i alla välsorterade Färg-, Kemikalie- och Viktualieaffärer samt i A.-B. Tvålhusets butiker i Stockholm och landsorten. Pris pr pak. 50 öre. Fullständig broschyr avhandl. Reflexmetoden, sändes gratis o. franko från tillverkaren A.-B. Södergrens Söp- & Tvålfabrik, Stockholm.

®

DEN
VERKLIGE
KÄNNAREN
VÄLJER

VINOLIA

Tapetkompaniet

levererar Eder

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvalitéer. Rekvirera prover genast. Riks 99 05. Allm. 133 20. Katarinav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

HAR NI SOMMARBOSTAD?

ÖSTERSKÄR

Rikstelefon 227 01

ÖSTERSKÄRSKONTORET, Drottninggatan 50

Allm. 23 41, kl. 9-3

Tusenden gå brydda för bostad. Tiden hastar, vad som skall göras, måste göras nu. Goda råd äro därför välkomna.

En plats åt skärgårdssidan, som framför andra erbjuder vackra tomtidyller, är Österskär. Här finnas tomter med flerhundraåriga ekar, björk- och barrskogshagar, passande för lantliga hem och stugor. Här finns det som sökes, land, sjö och härlig, stärkande skärgårdsluft.

Österskärskontoret, som mer än 15 år hjälpt 100-tals personer till trevna tomter och hem. annar fortfarande beredvilligt råd och hjälp åt dem, som önska sig skärgårdstomt och villa eller liten stuga. För att underlätta lämnas marken mot mindre betalning, lång amortering, lätta terminer, t. o. m. 100 kr. pr kvartal, om så behövs. Besparande byggmetoder göra kostnaden blott hälften av Stockholmstraktens vanliga, varpå kan vinnas mer än tomt.

Reflekterande tillrådas snarast vända sig till kontoret, som ordnar till det bästa. Förslag finnas från små sportstugor upp till 4-5 rumsvillor, bl. a. vinterbonad, tegeltäckt villa i allmogestil, rum och kök, rymlig veranda, från 3,000 kr. Utbyggd till vardagsrum, kök och hällstuga c:a 5,000 kr., med bästa lägen i Österskär.

I dem bor Ni bekvämt och varmt. Vackraste lövhagar och kringliggande trädgårdsjord äro under uppstyckning, och inbjudas reflekterande bese desamma. Här om någonstades, gives tillfälle få tomt och villa. Allt beror på Eder! Sjötomter finnas även kvar.

Lämpligt tåg till Österskär (vid Trälhavet, strax utom Waxholm) avgår söndagar från Stockholms Ö. 10.50 f. m., återvänder 3.33 e. m. Vardagar 3.20 e. m. Tåget mötes i Österskär efter överenskommelse med

Oatine

Alla se på Ert ansikte

— därför är det för varje dam något, som icke kan skattas nog högt, att hon har en frisk, klar och välvårdad hy.

Väder och vind, dålig tvål, tilltappning av porerna irriterar huden. Den förlorar sin elasticitet och smidighet, och resultatet är att huden blir vissen, oklar och grå, innan ni själv vet om det.

OATINE-HAVRE-CREME är ett ovärderligt medel, som aldrig bör saknas på resa eller på toalettbordet.

Oatine är något enastående. Begagna den dagligen; bara ni lätt gnider in den och därpå torkar av den, så gör den huden mjuk, ger näring och förnyar den ständigt, och ni kan bibehålla den sammetmjuk, frisk och vacker genom åren.

Oatine fås i tub, eller burk i vanlig storlek, eller stor burk (innehåller 3 gånger så mycket).

OATINE SNOW är en snövit fin crème, som efter lätt ingnidning uppsuges ögonblickligen i huden. Huden blir genom denna dagliga behandling smidig, mjuk och vacker. Fås i samma storlekar i burk.

Begär uttryckligen Oatine, och håll icke till godo med något annat.

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN
Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn.

THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

ALKOHOLFRI!

ETERFRI!

Klena, i utvecklingen eller vid undervisningen efterblivna barn liksom även blodfattiga vuxna personer, som känna sig matta, nervösa och överarbetade eller som äro lättretliga och fort bli trötta, ha för att stärka sina krafter med bästa resultat använt

Dr. Hommel's Haematogen

det förnämsta blodbildande kraftmedlet. Resultaten ha varit storartade vid fall av anaemi, blodbrist, allmän svaghet, dålig matlust o. s. v.

AKTIEN-GES. HOMMEL'S HAEMATOGEN, Zürich (Schweiz).

Generalagenter för Sverige MALMSTEN & BERGVALL, Göteborg & Stockholm.

Säljes på apoteken.

I VARJE HEM BÖR FINNAS

Den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

IDUNS KOKBOK

av ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad o. utvidgad

Pris Kr. 10.—

NYHET. Anvisningar att använda gasspis eller gasugn vid alla recept för stekning och bakning.